

Adormirea Maicii Domnului, icoană portabilă atribuită lui Teofan Grecul. Școala de pictură din Novgorod, sfârșitul secolului XIV, Galeria Tretiakov, Moscova.

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

În liniște, fără Cruce, am venit Măicuță Dulce

Toate pelerinajele au din punct de vedere duhovnicesc un mare rol. Pelerinul, în călătoria lui spre un loc sfânt, în ultimă instanță, îl caută pe Dumnezeu. Și căutătorii serioși îl și găsesc. După ce s-au încărcat spiritual de daruri, pe drumul de întoarcere spre casă, au tot dreptul să cânte: *În suflet ducem credință, / Dragoste și poă înță, / În suflet ducem tărie și cerească bucurie.*

În Transilvania noastră dragă cele mai importante pelerinaje se fac de Adormirea Maicii Domnului la mănăstiri, unele din ele fiind și păstrătoare ale icoanelor făcătoare de minuni. Arhicunoscute sunt pelerinajele de la Nicula, Moisei, Rohia, Bixad, Râmeț, Sâmbăta, Sânmărtinul de Câmpie și altele. În perioada interbelică pelerinajele luaseră dimensiuni mari. A venit perioada comunistă. Emulația religioasă pe care o provocau aceste pelerinaje nu era pe placul puterii, care dorea să diminueze preocupările de natură spirituală. Și au făcut tot ce au putut ca să le îngreiească.

Fibra religioasă a neamului însă era puternică. Cu toate opreliștile, oamenii se strecurau printre șicane și se adunau la mănăstiri. Solemnitatea procesiunii, însă, nu mai avea aceeași grandoare. În fruntea cortegiului nu mai era întotdeauna crucea tradițională. De aceea pelerinii cântau: *În liniște, fără cruce, / Am venit Măicuță dulce.*

Cântecul de procesiune erau un protest față de modul în care se încerca descreștinarea oamenilor: *Că-n aceste zile grele, / Anticrist vrea să ne-nșele, / Și zice că e Mesia, vrea să strice liturghia...*, sau o altă cântare: *Iar când a venit furtuna, / Și prigoana mai târziu, / Drumul crucii, drumul crucii, / Rămăsese mai pustiu...*

După decembrie 1989, energiile spirituale ale oamenilor s-au descătușat. Pelerinajele au atins din nou cote admirabile. Cei ce-n sufletul lor nutreau sentimente anticreștine nu cutează să și le etaleze pentru că nu dădea bine la imagine. Și iată că, acum, după ce a mai trecut un sfert de veac, vrăjmașii creștinismului încep să-și dea arama pe față. Luări de poziție împotriva religiei din școli, a icoanelor, împotriva ajutorului dat Bisericii, împotriva construirii de biserici revin periodic în actualitate. Într-o lume ce se secularizează, li se pare unora că nu-i „corect politic” să aibă o deschidere prea mare față de Biserică. Numai că această „corectitudine politică” este potrivnică adevărului și libertății de gândire. Adevărul este că România și întreaga Europă au rădăcini creștine. Părinții fondatori ai Uniunii Europene, Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi, Jean Monnet, atunci când au ales steagul Uniunii Europene, s-au oprit la culoarea albastră, culoarea Maicii Domnului, cu douăsprezece stelute aurii, reprezentându-i pe cei doisprezece Apostoli. Inspirația le-a venit din Cartea Apocalipsei 12,1: *Și s-a arătat din cer un semn mare: O femeie înveșmântată cu soarele și luna era sub picioarele ei și pe cap purta cunună din douăsprezece stele.*

Maica Domnului era protectoarea Europei, iar învățătura creștină propovăduită de cei doisprezece Apostoli stătea la temelie spiritualității ei. Și, încet-încet, această spiritualitate s-a diluat și am ajuns astăzi să nu mai fie „corect politic” a afirma public, și, mai ales, în staful european, că suntem creștini.

Rezultatele se văd ușor și, fără a unilateraliza cauzele, degingolada ce stăpânește peste tot, lipsa de fermitate și conștiință creștină, facilitează schimbarea componenței religioase a populației și declanșarea atentatelor sângeroase tocmai în locuri simbolice ale culturii și spiritualității europene.

Or, Maica Domnului, este Maica Vieții și nu a morții. Troparul Adormirii sale subliniază acest adevăr: *Întru nașterea fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu o ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare. Mutatu-te-ai la viață, fiind Maica Vieții, și cu rugăciunile tale izbăvești din moarte sufletele noastre.*

În nenumărate rânduri, Născătoarea de Dumnezeu i-a ajutat pe creștini să biruiască atacurile și atentatele venite din partea necredincioșilor. Dăm doar exemplul arhicunoscut, amintit an de an în sâmbăta a cincea a Postului Mare, cu asaltul pornit asupra Constantinopolului pe vremea împăratului Heraclie și a Patriarhului Serghie: *Patriarhul, purtând împreună cu poporul dumnezeiasca icoană a Maicii Domnului, mergea împrejurul cetății pe deasupra zidurilor. Iar când Savar dinspre răsărit și Hagan dinspre apus a început să dea foc locuințelor dimprejurul cetății, patriarhul umbla pe deasupra zidurilor cetății, purtând icoana cea nefăcută de mână a lui Hristos...*³ Rezultatul a fost acela că oștirile creștine, ocrotite de Domnul Hristos, la rugăciunile Maicii Sale, au biruit. Au biruit în multe rânduri până odată când catastrofa s-a produs și Constantinopolul a căzut, devenind Istanbul. De ce a îngăduit Dumnezeu lucrul acesta? Zicem noi că datorită păcatelor oamenilor, decadenței imorale și corupției. Dar a mai fost un motiv: lipsa de unitate a lumii creștine. Iar astăzi, minoritatea creștină din Istanbul trebuie să umble „în liniște fără cruce”.

Dacă ar fi să facem o exegeză a celor întâmplare, referindu-ne la Uniunea Europeană de astăzi, și încercând să o povățuim să nu pătească la fel, am atenționa-o să fie atentă la mărturia creștină, la decadența morală și la lipsa de unitate. Pentru că mai este, încă, vreme de îndreptare.

Cele relatate se referă la situația generală, dar Maica Domnului are o importanță aparte și în ce ne privește pe noi, separat. În viața particulară a fiecăruia dintre noi Maica Domnului are o importanță maximă. De aceea, în Acatistul Acoperământului Maicii Domnului, zicem: *Născătoare de Dumnezeu, primitoare a săracilor și ajutătoare străinilor, Bucuria celor măhnîți și acoperitoare a celor neajunși, vezi-mi nevoia, vezi-mi măhnirea, ajută-mi ca unui neputincios, hrănește-mă ca pe un străin; necazul meu îl știi, deci dezleagă-l precum voiești, că n-am alt ajutor afară de*

¹ Vladimir Volkoff, *Manualul corectitudinii politice*, Editura Antet, 2001.

² Ceaslov, EIBMBOR, București, 1973, p. 704.

³ Triodul, EIBMBOR, București, 1986, p. 397.

DIN SUMAR:

- Importanța postului și respectarea lui astăzi.....(p. 2)
- Întimplare de vacanță – ALEXANDRU NEMOIANU....(p. 3)
- Adormirea Maicii Domnului în iconografia răsăriteană – MARCEL MUNTEAN.....(p. 3)
- Cutremur de lumini sub ape – AUREL SASU.....(p. 4)
- Sfințul Ioan Iacob de la Neamul și sensibilitatea duhovnicească – PROTOS. BENEDICT VESA....(p. 5)
- O sută de ani de la intrarea României în Primul Război Mondial și suferințele preoților din Transilvania – MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN....(p. 6)
- Părintele Păcăl Dorel - o viață închinată slujirii – PR. DAN IONUȘ LUPUȘAN.....(p. 7)

Tableta lunii

Întâmplare de vacanță

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan, USA

În octombrie 2012 am revenit pentru o luna la Borloveni, la "locul" de baștină: pentru a revedea cerul, pământul, mormintele strămoșilor, casa străbună, Borloveniul și Țara Almăjului în toată măreția ei.

Ca de fiecare dată reintâlnirea a fost zguduitoare pentru mine, peste puterile mele emoționale. Amestec de entuziasm, exces, exuberanță.

Am putut revedea casa străbună și câte ceva din cele aproape douăzeci de hectare de pădure, livadă și pământ arabil pe care le stăpânesc în devălmașie cu o vara a mea acolo. Din nou am jurat în inima mea să nu uit niciodată ce dătez strămoșilor și să decid că ar fi preferabil pentru mine, în orice clipă, să îmi pierd mâna dreaptă decât să înstrăinez o palmă de pământ străbun.

Cu nespusă bucurie am revăzut pe vecina (de fapt o adevărată soră) Iuliana, feciorul ei Ianas și, bineînțeles, pe fratele Ion Bănuș, pe Părintele Petrică Zamela, pe profesorul Pavel Panduru și comunitatea. Pentru mine, ei sunt "lumea".

Între altele am rămas fermecat de lucrările făcute de vrednicul Părinte Profesor Doctor Petrică Zamela.

Cimitirul, "mortăria", a fost pus în buna rânduială, "manelizarea" din interiorul Bisericii a fost îmblânzită la nivel suportabil, troițe și monumente creștine au fost așezate în lungul hotarului, dându-i o specială dimensiune spirituală, iar casa parohială, rămasă în ultimele șase decenii o adevărată ruină jalnică, a căpătat nu doar aspect demn, a căpătat o dimensiune aproape muzeistică. Fiecare încăpere a căpătat propria personalitate, și decorul îl reprezintă icoanele vechi, lăsate în părăsire până acum câțiva ani, pe care părintele le-a îmbunătățit și renovat, așa zice miraculos.

În cursul șederii, pe lângă condamnabile excese, am putut să văd iarăși Almăjul și să am privilegiul de a urca, spre admirare și rugăciune, pe culmea Semenicolului, Kogaionul Almăjului.

Am înțeles că eu am intrat între almăjenii care aparțin trecutului, am intrat în, de fapt, nobila categorie a moșilor. Într-un fel consider asta o promovare.

Am mai înțeles că prezentul și viitorul aparțin celor care azi sunt tineri, în putere, gata de "bătaie". Eu sunt încredințat că una dintre cele mai de seamă meniri a lor este de a păstra neștirbită proprietatea comună almăjană. Copiii lor și nepoții noștri niciodată nu vor trebui să aibă învoirea unui străin spre a se urca pe culmea Semenicolului și a spune "este al nostru".

Ca întâmplare personală mărturisesc că majoritatea vremii am stat singur în vasta casă strămoșească, "Casa Boldea". Stăteam pe gangul miraculos al casei și priveam fără sațiu pădurea, "cracul Bolgii", cu frumusețea lor care mie îmi pare fără egal.

În tot acest timp, permanent am simțit că în casă mai era "cineva", se mai afla o entitate. Nu negativă, pozitivă, constructivă, dar și critică la nevoie.

Nu știu ce putea să fie. Nici nu am iscodit, nici nu m-am speriat și nici măcar nu am fost surprins. Poate că era duhul unui strămoș, poate că era duhul casei sau poate era duhul veșniciei care cere responsabilitate. Dar știu că era acolo și m-am simțit în mai mare siguranță și m-am simțit liber.

Adormirea Maicii Domnului în iconografia răsăriteană

Marcel Muntean

Între praznicele închinat Maicii Domnului, cel al *Adormirii* primește o însemnătate majoră în decursul anului bisericesc.

Tema *Adormirii Maicii Domnului* aparține ciclului marial al morții și glorificării Fecioarei, chiar dacă ea nu se află descrisă în Sfânta Scriptură, aparține Sfintei Tradiții, fiind inspirată din evangheliile apocriefe.

Sărbătoarea își are începuturile, se crede la Ierusalim, posibil în veacul al VI-lea fiind deja celebrată, iar Sfântul Grigorie din Tours este unul dintre primii martori din Apus a praznicului. În aceeași perioadă, în timpul împăratului bizantin Mauriciu (582-602), sărbătoarea are fixată ziua de 15 august, urmând ca mai apoi, în Biserica răsăriteană să se generalizeze în cel de-al VII-lea secol, iar ilustrarea ei s-a încetățenit din veacul al X-lea.¹

Adormirea Maicii Domnului, frescă din secolul XIV, biserica mănăstirii Peribleptos, Serbia.

Tradiția consemnează faptul că Apostolii, aflați în acel moment în diferite zone ale lumii, au fost aduși pe nori pentru a fi prezenți la acest eveniment. Momentul sosirii miraculoase a Apostolilor, adunați de la marginile pământului, pe norii cerului (condac, glas 2), esteredatînpartea superioară, încerc. Acest detaliu iconografic este în acord cu iconografia bisericii, în special cu svetilna care se cântă în ziua de 15 august și în cele paisprezece zile care o preced: *Apostoli de la margini, adunându-vă aici, în satul Ghetsimani, îngropați trupul meu; și Tu, fiule și Dumnezeu meu, primește duhul meu.*

Descrierea temei făcută de călugărul Dionisie de la Athos, în Erminia bizantină, devine modelul de urmat pentru iconari. Prezența celor trei episcopi: Dionisie Aeropagitul, Ierothei și Timotei, *ținând în mâini evangheliile; și femeii plângând* au devenit particularități definitorii și indispensabile temei. Tot la fel, siluetele celor doi mari iconografi Sfinții Ioan Damaschinul și Cosma este consemnată de călugărul athonit... *Și la margine de-a dreapta a casei, Ioan Damaschin, ținând o hârtie, zice: După vrednicie, ca pe un suflet, te-a primit pe tine cerul. Și la margine de-a stânga a casei, Cosma poetul ținând în mână o hârtie, zice: Femeie muritoare, pe tine, cea mai presus de fire a lui Dumnezeu maică (știindu-te).²*

Icoana *Adormirii Maicii Domnului* ne-o redă pe Fecioara Maria, stând întinsă pe un pat, având în imediata ei apropiere ei pe Apostolii, pe îngeri, pe ierarhi, dar și pe alte persoane laice. Capul Născătoarei este ușor ridicat, în vreme ce mâinile împreunate i se odihnesc pe piept.

¹ Leonid Uspensky, Vladimir Lossky, *Călăuziri în lumea coanei*, Ed. Sophia, București, 2001, p. 232.

² *Erminiapicturiibizantine*, Ed. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1979, pp. 184, 185.

În cele două părți ale catafalcului se observă Apostolii, deja menționați, cu pregnantă Sfântul Petru este pictat cu cădelnița, iar Apostolul Neamurilor are capul plecat înaintea Pururea Fecioarei Maria.

În unele icoane Apostolii sunt redați, purtând patul pe care se află așezat trupul Maicii Domnului, evident într-o procesiune de îngropare. Cu această intensitate și mișcare scenică vedem fresca din secolul al XIV-lea de la Decani, din Serbia.

În mijlocul scenei iconografice este reprezentat Hristos, într-o mandorlă strălucitoare, încadrat de Sfinții Îngeri, purtând în mâinile Sale sufletul ei sub forma unui prunc înfășat.

Înfățișarea sufletului Maicii Domnului asemeni unei prunce exprimă puritatea Fecioarei. Această ipostază ne amintește de reprezentările în care Maica Domnului îl poartă, (ține) pe Hristos ca prunc în brațele Ei. În icoana *Adormirii* imaginea este inversată; Fiul Domnului, cel care a fost ținut la pieptul Mamei Sale când era copil, primește acum, sufletul Fecioarei, deoarece *ea încredințează cel mai pur suflet în mâinile Fiului ei*. Deasupra tuturor, Maica Domnului este așezată pe un tron într-un nimb pe care îngerii o ridică spre ceruri. Detaliu ce vine să întărească înălțarea ei la ceruri.

Detaliul din primul plan cu evreul Antonie, cel care s-a apropiat de catafalc cu dorința de a-l răsturna, apare într-o multitudine de icoane omo-

nime. Conform Tradiției, atunci când el a pus mâna pe patul mortuar, un înger i-a tăiat amândouă mâinile și s-a aflat fără vedere, așa cum aflăm din Acatistul *Adormirii fără de veste odată cu orbirea i s-au tăiat și mâinile ce au rămas lipite de pat...* (condac 4). Deoarece acest element distrage atenția de la evenimentul principal, respective silueta Fecioarei adormite, el lipsește din multe icoane ce aparțin Bizanțului.

Finalizând putem remarca faptul că compoziția *Adormirii* s-a definitivat cu pregnantă în spațiul bizantin, primind o exacerbare a temei în exemplele aflate azi în spațiul Macedoniei și Serbiei, unde a excelat prin scene adiacente și prin înmulțirea personajelor. Cu siguranță, singura mare transformare ține de poziționarea Fecioarei, plasată când spre dreapta, când spre stânga, aceasta fiind doar o problemă pur estetică. Episodul cu evreul este și el animat de sensibilitatea meșterilor iconari. Subiectul, odată cu trecerea veacurilor, ajunge în contemporaneitate, păstrându-și schema sau alcătuirea ei fundamentală ce se articulează pe juxtapunerea organică a verticalei și a orizontalei.

Trecerea în veșnicie a Fecioarei este o taină plină de speranță, ea se face prin iubire, tocmai fiindcă iubirea este ceea ce dăinuie și străbate secolele, iar icoana inspirată din evenimentele sacre are aceeași menire.

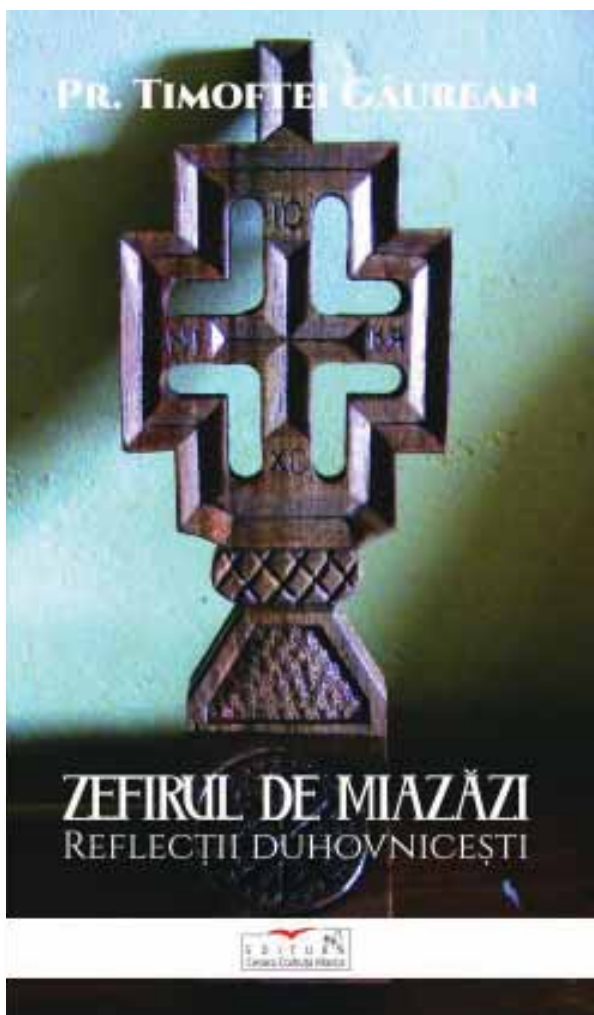
Evocând troparul sărbătorii ce sintetizează evenimentul să ne îndreptăm gândurile rugătoare către Născătoarea lui Dumnezeu și Maica noastră, zicând împreună: *Întru naștere fecioria ai păzit, întru Adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare; mutatu-te-ai la Viață, fiind Maica Vieții; și cu rugăciunile tale, izbăvești din moarte sufletele noastre.³*

³ *Mineicul pe August*, ediția a IV-a, Ed. I. B. M. O., București, 1974, p. 165.

Duminica părintelui Timoftei Găurean

Menuț Maximilian

Cu dragoste pentru cuvântul scris, cu credință și cu bucuria participării la un nou eveniment al părintelui Timoftei Găurean, ne-am deplasat la Agrieș pentru a fi părtași la sărbătoarea numită „Zefirul de miazăzi”. Cartea, apărută la Editura Cezara Codruța Marica, cu binecuvântarea Mitropolitului Andrei, surprinde noi reflecții duhovnicești ale preotului care ne-a învățat că soarele poate străluci pe veșmintele duhovnicești, dar și în sufletele credincioșilor. Acest al patrulea volum, semnat de Timoftei Găurean, este încă un pas spre netezirea cărării mântuirii, paginile de adevărate liturghii în cumpăna vremii fiind ca un pom al vieții, din care înfloresc pe fiecare creangă gândurile păstorului. Un pom ce își are rădăcinile în tradiția și credința noastră, de unde se adapă cu apa vieții veșnice, reflectând prin cuvintele părintelui pe Hristos cel euharistic, care „se așează în noi precum pruncul înveșământul de lumină al leagănului și al grijei mamei sale”.

Aceste cuvinte sunt un dar pentru Dumnezeu, dar și pentru sufletul nostru, pe care părintele ne îndeamnă să-l prețuim mai mult. Prin harul de narator pe care-l are, părintele Timoftei Găurean apropie duminică de duminică și sărbătoare de sărbătoare pe credincioși de Dumnezeu, predicile sale fiind mijlocire între Sfânta Evanghelie și Liturghia în care Iisus se jertfește pentru noi pe cruce și credincioșii ce se întorc acasă cu sufletul plin de lumină.

Părintele Timoftei Găurean arde pentru credință precum o lumânare ce își dă lumina în ceas de rugăciune. Scriitorul Timoftei Găurean accentuează această ardere, fiind convins că cuvântul este sacru și că „numai credința naște nădejdea”.

Din carte putem culege leac și hrană pentru sufletul nostru, aflând „câte splendori se arată pe cerul mântuirii”. Unele reflecții ale părintelui sunt adevărate versuri: „Ușa cerului se deschide cu lumina gândului” sau „Smerenia e scară spre cer”. Precum cântările psalmiștilor regăsim în această carte adevărate imne aduse Celui de sus: „Rugăciunea aduce în suflet cerul strălucirii dumnezeiești” sau „Rugăciunea e cărarea de liniște între pământ și cer”. Cartea este însoțită și de imagini cu lucrările părintelui Timoftei Găurean, din mâna sa ieșind în atelierul de

sculptură adevărate opere de artă ce se află pe masa sfintelor altare nu doar în țară, ci și în străinătate, amintind aici doar Mitropolia din Nürnberg. De altfel, și pe copertă avem o imagine sugestivă a Crucii, făurită tot de părintele Găurean, o cruce care ne reamintește încă o dată puterea acesteia și calea dreaptă spre mântuire în sânul bisericii mamă. Precum mamele noastre și-au rezemat fruntea de bărnele bisericilor străvechi, lacrima lor de rugăciune devenind una cu lemnul și una cu Casa Domnului, așa și noi trebuie să ne aplecăm genunchii în biserică ortodoxă și să fim adevărați fii ai acesteia.

Părintele Timoftei Găurean ne învață toate aceste lucruri și ne mai învață de acolo, din colțul de veșnicie numit Agrieș, că trebuie să fim cumpătați, echilibrați, de omenie, să avem tărie și frumusețe.

Părintele Timoftei Găurean a fost sărbătorit de întreaga comunitate, la 10 ani de la venirea ca păstor în biserică străbună. Cei 10 ani de preoție la Agrieș au valoarea unui jurământ ce înseamnă nu doar o simplă numărătoare a anilor, ci un flux intens încărcat în voință, revelație, înțelepciune și mulțumire. Părintele scrie cu slovele jertfei preoțești. Îl simțim pe părintele Timoftei Găurean ca având privirea cuprinzătoare și pasul sigur, pe cărarea mântuirii, înviind mereu un nou legământ al harului și iubirii.

Ne-am cunoscut în urmă cu 10 ani, când părintele Timoftei Găurean revenea acasă, mânat de chemarea pământului lui Liviu Rebreanu, al cărui certificat de naștere îl găzduiește în muzeul sfinției sale. Aici și nicăieri altundeva, la Agrieș, soarele s-a așezat pe veșmintele părintelui, ca să parafrazăm una dintre cărțile ce le-a scris sub acest titlu. Aici i-a readus pe străbuni în mijlocul satului, prin deschiderea unui muzeu cu exponate unice în peisajul etnografic. Aici a reîmbrăcat biserică în straie de sărbătoare și, mai mult, pune și temelia unei noi case pentru Domnul.

Nu este nevoie de cuvinte multe pentru a vă spune legătura mea specială cu părintele Titi, așa cum îl alintă prietenii. Este de ajuns dacă vă spun că suntem născuți în aceeași zi și în aceeași lună, la o diferență de exact 30 de ani: 10 iulie 1949, respective 10 iulie 1979. Când am aflat, mi-am dat seama de ce rezonăm la fel la lucrurile frumoase, la bucuria cuvântului, a cântecului, a imaginii. Și apoi la poveștile lemnului, pe care părintele îl nemurește, ca pe un frate, prin sculpturile sale.

Nici nu-mi vine să cred că au trecut 10 ani de când părintele slujește la Agrieș. L-am văzut cu cât drag vorbea despre plaiurile natale, despre identitatea noastră, despre legătura cu Cerul. Poate această dragoste pentru glia străbună vine de la înaintașii care și-au dedicat întreaga viață pământului. Îmi amintesc cum, în urmă cu un deceniu, ca tânăr ziarist la „Răsunetul” am poposit la Agrieș pentru un reportaj. Părintele m-a întâmpinat cu drag, ghicind în spatele emoțiilor mele dorința de a afla cât mai multe despre muzeul ce tocmai îl deschidea. Așa s-a înfiripat o poveste care continuă și azi, de admirație pentru un om complex, care pentru mine este mai mult decât un prieten.

Anii au trecut și de atunci îi port un respect aparte. Pentru lucrurile frumoase pe care le-a făcut pentru cultura și spiritualitatea noastră, pentru modul în care se luptă cu morile de vânt pentru promovarea artei, pentru mărinimia sa de a dăruii satului din care s-a ridicat un muzeu este un exemplu pentru noi toți.

În zi de sărbătoare ne gândim cu drag la sfinția sa. Căci multe sărbători a dăruit credincioșilor de-a lungul vremii!

Înțelept, plin de viață, credincios, iubit și apreciat. Așa îl cunosc eu pe părintele Găurean. Să vă aibă Dumnezeu în pază și să puteți să ne transmiteți înțelepciunea de a îndrepta relele. Să ne învățați să fim mai buni și mai solidari în fața intemperiilor de tot felul.

Breviter

Cutremur de lumini sub ape

Aurel Sasu

Este vremea de taină a călătoriilor. Ceasul care bate, în ritmuri necuprinse, nevoia de migrație a sufletelor. Anotimpul luării cu asalt a depărtărilor. Pentru Alecsandri, voiajul „urmează numai caprițiilor vremelnice ale închipuirii și ia ființă fără pregătire, precum și fără scop hotărât”. Iorga nu e împotriva acestor fantezii, dar pretinde ceva apropiat memorialului contemporan: „o perfectă observare de sine”. Camil Petrescu, principial, detestă mișcarea: i se pare „superficială și, uneori, vulgară ca niște vise ratate”. O acceptă doar ca pretext pentru *explorările sufleteshti*, formulă ce se află și la originea pledoariilor mai noi pentru „interiorizarea călătoriei ca experiență intimă”. Transformarea peisajului într-o „stare de suflet” (Radu Petrescu).

Interesantă este, din acest punct de vedere, cel puțin pentru începutul de secol XX, călătoria pe mare: marea ca vibrație a unui „haos pustiu”, vaporul ca „cifru al îngrădirii” (R. Barthes) și apa ca „viață a lumii în haoticul ei întreg” (N. Iorga). Pentru Balzac, Parisul însuși era un ocean, ireal prin dimensiunile lui, misterios în aparenta lui imobilitate și fascinant prin grandioasa lui poezie. În labirintul metropolei franceze sau pe apă, călătorul ar fi, prin urmare, ceea ce spunea I. Heliade Rădulescu: *un om care pipăie*. „Marea, mereu marea, zice poetul, nimic înainte-ne decât marea”. Se îmbarcase pentru Constantinopol imediat după Revoluția din 1848, dar *Suvenirele* despre dramatica experiență vor apare abia în 1850. Stilul este de Vechi Testament: „Eram pentru prima oară că mă vedeam plutind pe deasupra abisurilor. Sufletul mi-era cuprins de spaimă și admirație. Micimea și nimicnicia omului, de o parte, și măreția Dumnezeului lui David, de cealaltă. Cugetarea-mi dominantă era nemărginirea”. Bucuria se numește, la el, *curaj al disperăției*. „Eram mândru pe fragila-mi luntre...; mă socoteam mare în fața sufletului meu”. Tu-mulț nu e al valorilor, ci al damnatului pornit în exil, înveșmântat în imagini apocaliptice, din dorința de a da suferinței o necesară notă de solemnitate evanghelică. Pentru efigia de înțelept, odihnindu-și fruntea pe pragul țării, în „lumina eternă”, Heliade avea nevoie de metafora despicării talazului: sprijinit de catarg, el este eroul amenințat de adânc și consolată de ochiul Providenței.

Un text, din 1940, al lui N. Iorga se intitulează: *Marea – cum am cunoscut-o*. Istoricul a străbătut mai întâi Mediterana, mările nordice, Atlanticul, coasta californiană a Pacificului și abia apoi s-a întors la malurile de cretă ale Dobrogei, ca să denunțe „năvala de trivialitate și de dezmaț al stațiunilor balneare”. În fond, istoricul e un pedagog, și ideile lui despre soluția morală nu se deosebesc de cele, să zicem, ale lui Agârbiceanu. Este celebră naiva convingere a domnișoarei Ana, din romanul cu același titlu, că nu poți trăi, doar prin simpla *dezbrăcare de pudoare*, „o viață superioară vieții celorlalți”. Spre deosebire de Camil Petrescu, ale cărui personaje practică (la mare) flirtul, „întocmai ca într-un salon”, transpunând în decor marin „viața de la oraș: gelozie, prietenie, bucurie, preocupări de interese, admirație, emoție etc.”. Pentru Ana părintelui Agârbiceanu, marea e un vis urât și o experiență traumatizantă, pentru eroii lui Camil Petrescu e pretext de artificii filosofice.

Dinicu Golescu, de-ar fi să-l credem, nu vede marea: e preocupat aproape exclusiv de cercetarea „vaporului transportuitor”, cum îl numește Asachi. Deși, aproape întotdeauna, candoarea lui e simulată. Când ne spune că „vaporul este o corabie care merge pe mare cu un meșesug de foc, ce este în camera corăbii”, ușor poate fi citită, printre rânduri, emoția secretă a identificării cu „invenția cea minunată” și cu puterile nestăpânite ale creației umane. Scăpărarea de fum și vuietul infernal nu pot ascunde starea de extaz îngândurat al scriitorului. Pe uscat, drumul este unul etnografic, pe mare, unul spiritual. „Am plâns ca un copil”, mărturisește Dinicu Golescu, întorcându-se de la Veneția la Triest. Surprinși de furtună, pe vaporul „Istria”, turiștii „erau ca pruncii”, scrie și Timotei Cipariu, în 1852. „Pe mare, omul devine un copil”, citim în *Călătoria în Africa* a lui Alecsandri. Înainte de a fi o experiență biografică, întâlnirea cu marea este o *aventură a ființei*. Aici, vederea „nu se deschide în voie”, ne avertizează N. Iorga, ci spre necuprinsul ființei noastre. Se deschide spre „noaptea noastră lăuntrică”, chiar dacă pe puntea unui vas, cum lejer filosofa tot Alecsandri, „pasurile omului sunt mărginite”. Un fel de-a spune mărginitel! Fiindcă, în eterna unduire a valorilor se află, mai mult decât oriunde, presimțirea de cer și ritmurile veșnic neschimbate ale mărilor interioare. Cu o formulă a lui Ion Barbu, însumare de adânc al ochiului și de înalt al cetății siderale. Pe mare va exista întotdeauna un glas care se va tângui deasupra apelor și unul al genunii care ne modelează curajul, disperarea și credința. Zice Noica, în *Jurnalul de idei* (2007): „Esențialul nu e să vezi, ci să călătorești în infinitatea văzutului, să străvezi”. Să călătorești, altfel spus, în infinitatea ființei tale.

Sfântul Ioan Iacob de la Neamț și sensibilitatea duhovnicească

Protos. Benedict Vesa

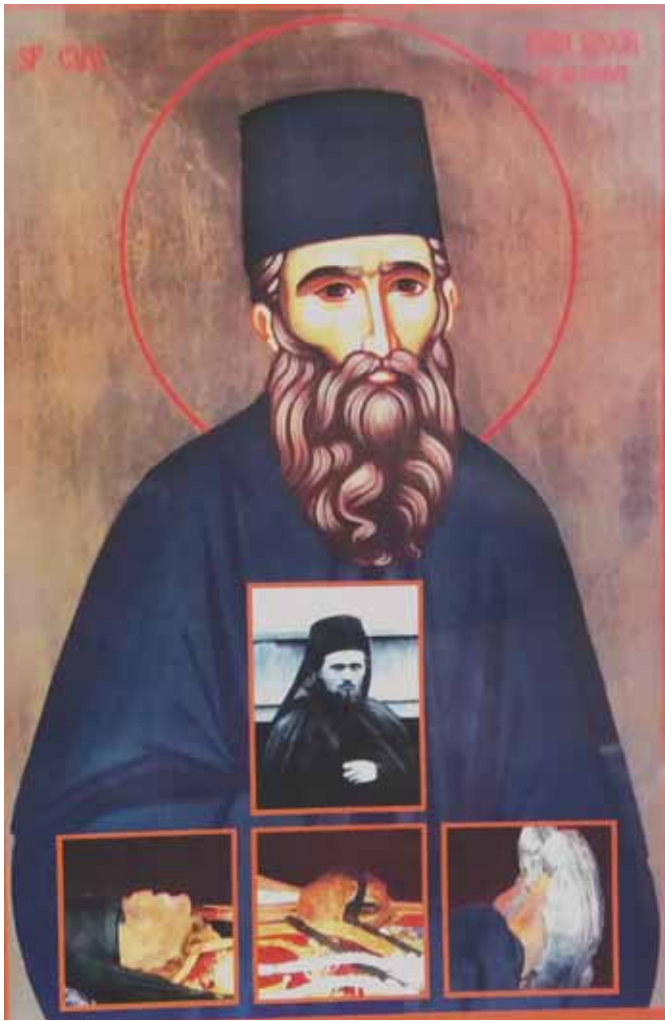
Sfântul Porfirie Casocalivitul obișnuia să sublinieze o condiție importantă pentru a fi sau a deveni ortodox – a avea sufletul poetic. Acest lucru înseamnă a participa la taina creației și a-L vedea în ea pe Dumnezeu ca într-o oglindă. Înseamnă a participa la bucuria lumii, dar și la durerea ei. Înseamnă a identifica frumosul din lume, dar și a încerca să o modelezi din perspectiva frumosului. Oricum, „poet”, în sensul etimologic al cuvântului desemnează pe cel care făurește, cel care creează. Din perspectiva duhovnicească, poetul este cel care, mai întâi, se reconfigurează interior și, în consecință, cel care, deși trăiește în afara lumii, își asumă viața lumii în toată mișcarea ei și o „recrează” în sensul spiritualizării ei.

Sfântul Ioan Iacob, un om înzestrat cu o sensibilitate poetică sporită, dublată de o viață spirituală intensă, rupe fărâmituri din inima sa și le transpune în poezii cu dimensiune catehetic-pastorală. Despre modul în care s-au născut, el însuși ne spune, într-o scrisoare datată 10 iunie 1954: „Mi-ar fi cu neputință să alcătuiesc stihuri până nu simt adânc în inima mea ceea ce scriu. Cuvintele stihurilor izbucnesc din inimă ca niște scântei dintr-o cremene; dar asta se întâmplă numai atunci când cremenea inimii este lovită de amnarul bucuriei sau al durerii, al mustrării pentru păcate sau al recunoștinței față de milostivul Dumnezeu. Ceea ce nu simt, nu pot cânta în versuri, adică nu pot împleti cuvinte în stihuri care să miște inima altora. Când scriu ceva mișcător simt o durere în inimă, ca și cum stihurile ar fi niște fărâmituri despicate din însăși inima mea zdrobită, de aceea și cuvintele curg însoțite de lacrimi uneri. Pentru asta adevăratele stihuri mișcă pe cititori aproape așa cum a fost mișcată și inima celui ce a scris”¹.

Sfântul Ioan (Ilie) Iacob se naște la 23 iulie 1913, în satul Crăiniceni, comuna Horodiștea, din fostul județ Dorohoi, într-o familie de țărani credincioși, Maxim și Ecaterina, fiind singurul copil la părinți. Din botez primește numele de Ilie. Când abia împlinște șase luni, mama sa își dă sufletul în mâinile Domnului, rămânând în grija bunicii sale, Maria. După doi ani, moare și tatăl său, în război, în toamna anului 1916. Primii ani de școală îi face în satul natal, apoi urmează gimnaziul la Lipcani-Hotin și liceul la Cozmeni-Cernăuți, fiind cel mai bun elev din școală.

În vara anului 1932, cei apropiați doreau ca el să urmeze Facultatea de Teologie din Cernăuți și să devină preot. Doar că gândul său era acela de a deveni monah. La scurtă vreme, pe când lucra la câmp, Ilie primește o descoperire. Aude un glas de sus, zicând: „mănăstire!” Cărând binecuvântarea duhovnicului său, intră în obștea Mănăstirii Neamț. Starețul mănăstirii, Episcopul Nicodim, îl primește cu multă căldură și îi rânduieste ascultare la infirmerie și la biblioteca mănăstirii. Era foarte tăcut, ascultător și smerit. Între anii 1934-1935, face serviciul militar la Dorohoi ca infirmier, având multă grijă de cei bolnavi. Un an mai târziu, rasoforul Ilie Iacob primește îngerescul chip din mâna episcopului Valerie Moglan, noul stareț al mării lavre, primind numele de Ioan. Dorind

viață pustnicească și arzând cu inima pentru Hristos și pentru Țara Sfântă, intră în obștea Mănăstirii Sfântul Sava din pustiu lordanului, unde se nevoiește timp de zece ani, primind ascultarea de paraclisier, apoi de infirmier al mănăstirii. Între anii 1939-1940 sihastrul Ioan Iacob se nevoiește împreună cu un ucenic român într-o peșteră din pustiu Qumran, aproape de Marea Moartă. Aici îl cunoaște pe monahul Ioanichie Pârâială, care îi rămâne ucenic credincios până la obștescul sfârșit. Între anii 1940-1941, din cauza războiului, Cuviosul Ioan a stat cu mai mulți călugări din Țara Sfântă într-un lagăr pe Muntele Măslinilor. Șase ani mai târziu este hirotonit diacon și preot în biserica Sfântului Mormânt de episcopul Irinarh, fiind numit de Patriarhia Română egumen la Schitul românesc Sfântul Ioan Botezătorul de pe Valea lordanului. În luna noiembrie

1952, împreună cu ucenicul său Ioanichie, intră în obștea Mănăstirii Sfântul Gheorghe Hozevitul din pustiu Hozeva. Iar un an mai târziu se retrage cu ucenicul său la o peșteră din apropiere, numită Chilia Sfintei Ana, unde se va nevoi timp de șapte ani.

În vara anului 1960, pe 5 august, trece la Domnul la vârsta de numai 47 de ani. Douăzeci de ani mai târziu, trupul său a fost aflat nestruciat de vreme, răspândind bună mireasmă, semn că Dumnezeu l-a proslăvit în ceata sfinților pentru sfințenia vieții sale pământești. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut în rândul sfinților în iunie 1992, cu data de prăznuire 5 august, ziua mutării lui la cele veșnice, iar Patriarhia Ierusalimului va recunoaște această canonizare la începutul anului 2016.

Întreaga sa operă, formată din versuri, proză, scrisori, culegeri din Sfinți Părinți, traduceri, reface drumul invers al omului căzut – din Ierihon către Ierusalim sau Sion, descriind simbolic, dar totuși practic, taina pocăinței. În mod special versurile sale descriu *plânsul omului nostalgic* după paradisul pierdut. Paradoxul vieții monahale este extrem de limpede exprimat în viața și scrierile Sfântului Ioan – deși retras din lume, cântă durerea lumii, pe de-o parte, iar, pe de altă parte, propune o cale de regăsire interioară și de întâlnire cu Dumnezeu. Cu precădere versurile sale capătă valențe pedagogice. De altfel aceasta este dimensiunea esențială a operei sale – Sfântul Ioan Iacob scrie de dragul celor care au nevoie de îndrumare.

Vom încerca să identificăm trei momente simbolice, așa cum le sugerează Sfântul Ioan Iacob în versurile sale. În primul rând, acesta insistă mereu pe conștiința că, fără de Dumnezeu, omul are o valoare inferioară, oricum mult mai neînsemnată decât cea la care a fost chemat: „Ce sunt eu fără de Domnul?! Sunt un praf de oase reci.../ Fără darul

Sfintei Troițe./ Eu sunt vierme stricător./ Căci, trăind fără lumină./ Fără de nădejde mor!” (*Fără El*) Era un om al timpului și înțelegea că definirea omului fără a-L lua în calcul pe Dumnezeu venea dintr-o perspectivă strict materialistă asupra lumii și omului, specifică vremurilor sale. Încrederea maximă în posibilitățile de manifestare ale tehnicii o socotea drept o fugă după himere și o anulare a sensului primordial al omului – aceea de a fi o ființă duhovnicească. Citez două strofe din poemul „Odi-noară și acum”: „Toată străduința lumii /Este spre a dovedi /Că: „Materia e totul,/ Duhul n-are unde fi”!/ Cât de mult se mai înșeală/ Cel numit „Cuvântător”/ Care cercă numai „firea”/ Neștiind pe „Făcător”!”

În continuare, conștiința nimicniciei este baza de pe care se pornește în *calea pocăinței*, o lucrare permanentă a omului care îl face să experimenteze în arvună Împărăția lui Dumnezeu ca „deja”, dar și ca „nu încă”, deplin întâmplându-se după trecerea în veșnicie. În poemul „Diagnoză sufletească”, într-un limbaj extrem de simplu și de accesibil, dezvoltă această lucrare ascetică, atingând câteva etape esențiale în acest demers: atenția la propriile păcate (cunoașterea de sine) – „Dacă mintea noastră uită/ „Cunoștința cea de sine”,/ Zboară gândul totdeauna/ La păcatele streine”; urmată de pomenirea morții, ca sursă a nepăcătuirii – „Iar la „pomenirea morții”/ Dacă nu suntem deprinși,/ Ne luptăm cu grija vieții/ Și mereu suntem învinși”; nevoia rugăciunii, fără de care omul nu poate să progreseze – „Când lășăm de bună voie/ Rânduiala rugăciunii,/ Prinde mare îndrăzneală/ Viermele deșertăciunii”; atenția ca asceza să fie susținută de înfrânare și post, evitând orice exces – „Băutura și mâncarea/ Folosind cu lăcomie/ Va veni pe capul nostru/ Pacostea de trândăvie”; evitarea clevetirii și a judecății aproapelui, următorul pas necesar – „De năravul clevetirii/ Dacă nu ne dezbrăm,/ Cu înșelăciunea minții/ Mai pe urmă ne legăm”; la toate acestea se adaugă postul simțurilor exterioare, care secondează și întăresc postul de bucate – „Iar auzul și vederea/ Dacă nu le stăpânim,/ Mare pagubă la suflet/ Totdeauna suferim”; în cele din urmă, mai este nevoie de o spovedanie sinceră, pentru a evita dezvoltarea ulterioară a păcatelor în patimi, după modelul teologiei ascetice clasice – „Când năravul rău clocește,/ (Nefiind mărturisit),/ Scoate pușori de patimi/ Care rod neconținut”.

Pe lângă osteneala omului, în urcușul său spre Cer, mai are nevoie de *adierea harului*, pe care o primește de sus: „Și-odată cu Lumina Sfântă/ Când vei trimite-o la Mormânt/ Stropește inima mea frântă/ Cu roua Duhului Tău Sfânt” (*Dorul Sfânt*).

La capătul drumului stă *întâlnirea cu Domnul* în Împărăția Lui. Aici se poate identifica și dorința sa ca toți, dar, în mod special cei din neamul său, să pornească pe drumul pocăinței, bătătorit și validat de înaintașii săi, și să ajungă la fericirea pe care Domnul a promis-o: „Având credința neclintită,/ Tu vei ajunge negreșit,/ (Pe calea neprimejduită)/ La „Țărnel” cel prea mult dorit./ Urmează deci pe calea dreaptă/ Strămoșilor celor iubiți;/ Căci, iată, duhul lor te-așteaptă/ În „Țara celor Fericiti”./ Mereu se roagă pentru tine/ La Milostivul Dumnezeu/ Să fii părtaș cu ei la „bine”/ Smerite suflete al meu”. Acesta poate fi și *testamentul pentru neamul său* – nu părăsiți credința neclintită, care ne conduce la „țărnel” promis de Dom-

nul și atât de jinduit de om – pecetluit de cele două sentimente specifice omului duhovnicesc – *durerea și dragostea* pentru lumea întreagă. Sfântul Ioan Iacob este poetul lui Hristos, dar și poetul neamului său!

¹ De la Ierihon către Sion, Ierusalim, 1999, p. 12.

O sută de ani de la intrarea României în Primul Război Mondial și suferințele preoțimii din Transilvania

Mircea-Gheorghe Abrudan

S e împlinesc anul acesta pe 15/28 august o sută de ani de la intrarea României în Primul Război Mondial alături de puterile Antantei (Franța, Anglia, Rusia și Italia) împotriva Puterilor Centrale (Imperiul German, Imperiul Austro-Ungar, Bulgaria și Imperiul Otoman)¹. Noi românii am fost obișnuiți să percepem această conflagrație, care a intrat în istorie sub denumirea de Marele Război², în lumina deznodământului politic final la care au dus confruntările armate: prăbușirea imperiilor multinaționale din jurul nostru (Rusia și Austro-Ungaria) și realizarea neașteptată pentru unii, chiar „miraculoasă” pentru alții a Marii Uniri din cursul anului 1918, când, pe rând în martie, noiembrie și decembrie, provinciile istorice Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banatul și Maramureșul, prin voința majorității românești au declarat adeziunea lor la Regatul României.

În ce măsură conștientizăm noi cei de astăzi jertfa care a odrăslit această Unire? Cum înțelegem să păstrăm în memoria națională amintirea eroilor și a oamenilor politici care au parcurs războiul și au realizat unirea? Cum a comemorat și cum pomeniște Biserica Ortodoxă jertfa preoților și a credincioșilor ei care au suferit și murit pentru idealul unității ortodoxe românești? Și interogațiile ar putea continua. Nu mi-am propus însă în acest scurt memento anamnetic să răspund la toate aceste întrebări, a căror abordare necesită un spațiu mai larg de dezbatere și o contextualizare care să explice celor de azi crezul, simțământul și fiorul național care i-a animat pe românii de acum un veac să pornească la război, explicații necesare pentru că românul de astăzi nu mai simte românește asemenea străbunilor săi de la începutul secolului XX, ci mă voi mărgini în a prezenta câteva idei referitoare la centenarul intrării României în Marele Război și la tributul plătit de Biserica Ortodoxă și slujitorii ei în cursul conflagrației.

Pentru generația unirii intrarea României în războiul mondial a însemnat momentul de cotitură al istoriei românești, pentru că fusese clipa când factorul politic, în consonanță cu largă majoritate a opiniei publice românești, a decis scoaterea țării din neutralitate și angajarea militară a statului român într-un conflict armat care izbucnise de doi ani și a cărui finalitate nimeni atunci nu părea să o întrezărească cu limpezime. De aceea, ziua Adormirii Maicii Domnului a anului 1916 a dobândit o încărcătură emoțională și națională simbolică care s-a dorit a fi înscrisă în memoria colectivă a națiunii, deci nu numai a celor ce au trăit-o, ci mai ales a celor ce i-au urmat. La noi la Cluj și pentru românii din partea aceas- ta de țară, episcopul, de binecuvântată memorie, Nicolae

Ivan și cei din jurul său au dorit să înscrie această zi în memoria colectivă românească așezându-se în Catedrala eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului praznicului Adormirii Maicii Domnului și ridicându-o în cinstea, memoria și spre „veșnica pomenire a istoricele zile de 15/28 august 1916, când oștile viteze ale gloriosului Rege Ferdinand I au intrat în războiul pentru desrobirea neamului și unitatea națională”, cum se precizează în hrisovul așezat în Sf. Masă din altarul catedralei, sfințite în 5 noiembrie 1933. De altfel, episcopul Nicolae și consilierii săi scriseseră atât în hrisovul așezat în piatra de temelie, cât și în actul comemorativ fixat la intrarea în pronaosul catedralei că hramul acesteia a fost ales „întru amintirea istoricele zile de 15/28 august 1916, când bravele oștiri ale Patriei mume au pornit războiul cel mare și greu pentru dezrobirea și liberarea fraților de sub stăpâniri străine”³.

Pr. Pavel Boldea, protopopul clerului militar ortodox din Austro-Ungaria.

Așadar Catedrala noastră mitropolitană a fost construită în memoria și spre pomenirea tuturor celor ce s-au jertfit în timpul Primului Război Mondial luptând nu pentru a înrobi sau a se îmbogăți, ci pentru a dezrobi și a-i elibera pe românii transilvăneni și bănățeni, basarabeni și bucovineni de sub stăpânirile politice străine, iar cei ce se doreau pomeniți în plan liturgic și comemorați pe plan național erau cei 335.706 morți, cei 120.000 răniți și cei 80.000 de prizonieri și dispăruți, care se jertfiseră numai din vechea Românie în timpul războiului⁴. Cifra românilor din Transilvania, Basarabia și Bucovina a fost mai greu de stabilit datorită faptului că aceștia luptaseră încă din august 1914 în armatele austro-ungare și rusești, dar și românești, pentru că nu puțini au fost cei ce au

dezertat sau au murit încercând să treacă munții în România din pricina faptului că nu puteau să lupte împotriva fraților lor de neam și de credință⁵. De pildă, doar din Transilvania în intervalul 1 august 1914-1 noiembrie 1918 fuseseră mobilizați în cadrul armatei austro-ungare 484.924 de români, numărul celor căzuți, răniți și dispăruți pe fronturile din Rusia, Serbia și Italia fiind greu de stabilit⁶.

Contribuția Bisericii Ortodoxe la acest tribut al războiului a fost una însemnată atât în Vechiul Regat, cât și în teritoriile de dincoace de munți. Bunăoară, în cazul preoțimii ortodoxe din vechea Românie știm că au slujit ca preoți militari între anii 1916-1919 un număr de 252 de preoți, aflați sub ascultarea protopopului militar Constantin Nazarie. Dintre aceștia 5 au murit pe front, 28 au fost răniți, iar 4 au fost deportați în lagărele de prizonieri din Bulgaria și Germania. Acestora li se adaugă sutele de călugări și călugărițe care s-au dedicat pe perioada războiului serviciilor Societății „Cruții Roșii”, precum și zecile de slujitori ai Bisericii uciși, deportați, arestați, închiși, maltratați sau refugiați din Oltenia, Muntenia și Dobrogea, teritorii ocupate de trupele germane, bulgare și austro-ungare între iarna lui 1916 și vara lui 1918⁷. Acestor suferințe și pierderi omenești li

se adaugă profanările și pagubele însemnate provocate unor mănăstiri și biserici de mir din întreaga Românie fie din cauza frontului, fie în urma confiscărilor sau a furturilor înregistrate în teritoriile ocupate de trupele inamice.

În cazul obolului celor două biserici românești din Transilvania, ortodoxă și unită, și a jertfelor preoțimii române ardeleni vorbim, de asemenea, de contribuții umane, morale și financiare însemnate. Este vorba întâi de preoții militari de pe front, care s-au străduit să le ofere soldaților sprijinul spiritual și moral pentru a trece prin situațiile dramatice, care i-au spovedit și împărtășit pe răniți și pe muribunzi și i-au înmormântat pe cei căzuți pe front. Vorbim apoi de cei aproximativ 500 de preoți, fii de preoți și preotese care au fost arestați, deportați, încarcerați și bătuți de către autoritățile austro-ungare după 15/28 august 1916 pentru simplul fapt că preoțimea română fusese cheagul în jurul căruia se coagulase mișcarea națională românească începând cu secolul XVI-II. Apartenența la tagma sau familia preoțească era suficientă pentru ca un individ din Transilvania să devină suspect în ochii autorităților ungurești, asupra acestuia planând suspiciunea de trădare și pactizare cu „infama Românie”, ce declarase război Austro-Ungariei în noaptea de 14/27 august 1916. Părintele Sebastian Stanca, consilierul episcopului Nicolae Ivan, a întocmit o carte pe care a publicat-o la Cluj în anul 1925 tocmai pentru a nu lăsa să cadă în uitare „contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)”. Pe baza informațiilor colectate de la preoți și de la familiile lor, el a realizat următoarea statistică: 16 preotese și 252 preoți, ortodocși și uniți, din Transilvania și Banat, mai ales din vecinătatea graniței cu România (jud. Caraș-Severin, Hunedoara, Sibiu, Făgăraș, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș) au fost internați în lagărele din orașul Șoproon, astăzi la granița austro-ungară, în localitățile din jur și în nordul Serbiei de astăzi; 3 preotese și 111 preoți au fost încarcerați în închisorile din Cluj, Făgăraș, Târgu Mureș, Odorhei, Timișoara, Seghedin și Vaț; 106 preoți au pribegit dincolo de Carpați;

Altar mobil de campanie din Primul Război Mondial folosit de preoții militari din România. Sursa: Muzeul Militar Național din București.

15 preoți și-au pierdut viața în perioada arestului, internărilor și a pribegiei, alți 28 au trecut la cele veșnice, în urma suferințelor și a lipsurilor îndurate, la scurtă vreme după ce au revenit la casele lor⁸.

Pe jertfa tuturor acestora și a multor altora s-a zidit România de astăzi, de aceea merită să ne aducem aminte de ei, să-i pomenim în rugăciunile noastre și să le eternizăm memoria prin monumente publice și cărți care să vorbească peste ani de jertfa lor generațiilor de astăzi și de mâine.

¹ Detalii la Glenn E. Torrey, *România în Primul Război Mondial*, traducere din limba engleză de Dan Criste, Meteor Publishing, București, 2014.

² Amănunte despre război la: Doru Dumitrescu, Mihai Manea, Mirela Popescu, *Mica enciclopedie a Marelui Război (1914-1918)*, Corint Educațional, București, 2014.

³ Hrisoavele și textul actului comemorativ sunt reproduse în Alexandru Moraru, *Catedrala Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului*, Editura Arhiepiscopiei, Cluj, 1998, pp. 27-28, 57-58, 253, 256.

⁴ Doru Dumitrescu, Mihai Manea, Mirela Popescu, *Mica enciclopedie a Marelui Război (1914-1918)*, p. 144.

⁵ Cel mai cunoscut caz este cel al ofițerului Emil Rebreanu, fratele scriitorului Liviu Rebreanu, care a fost executat de austro-ungari în anul 1917 în urma încercării eșuate de a trece munții în România și a cărui poveste a contribuit la geneza cunoscutului roman „Pădurea spînzuraților”.

⁶ Ioan Bolovan, *Primul Război Mondial și realitățile demografice din Transilvania. Familie, moralitate și raporturi de gen*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2015, pp. 23-24.

⁷ Adrian Ignat, *Aportul Bisericii la Marea Unire de la 1 decembrie 1918*, Editu-

ra Universitară, București, 2011, pp. 197-217.

⁸ Sebastian Stanca, *Contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, ediție, studiu introductiv, note și indici de Mihai-Octavian Groza și Mircea-Gheorghe Abrudan, Editura Argonaut/ Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Cluj-Napoca/Deva, 2015.

O carte vie și bogată

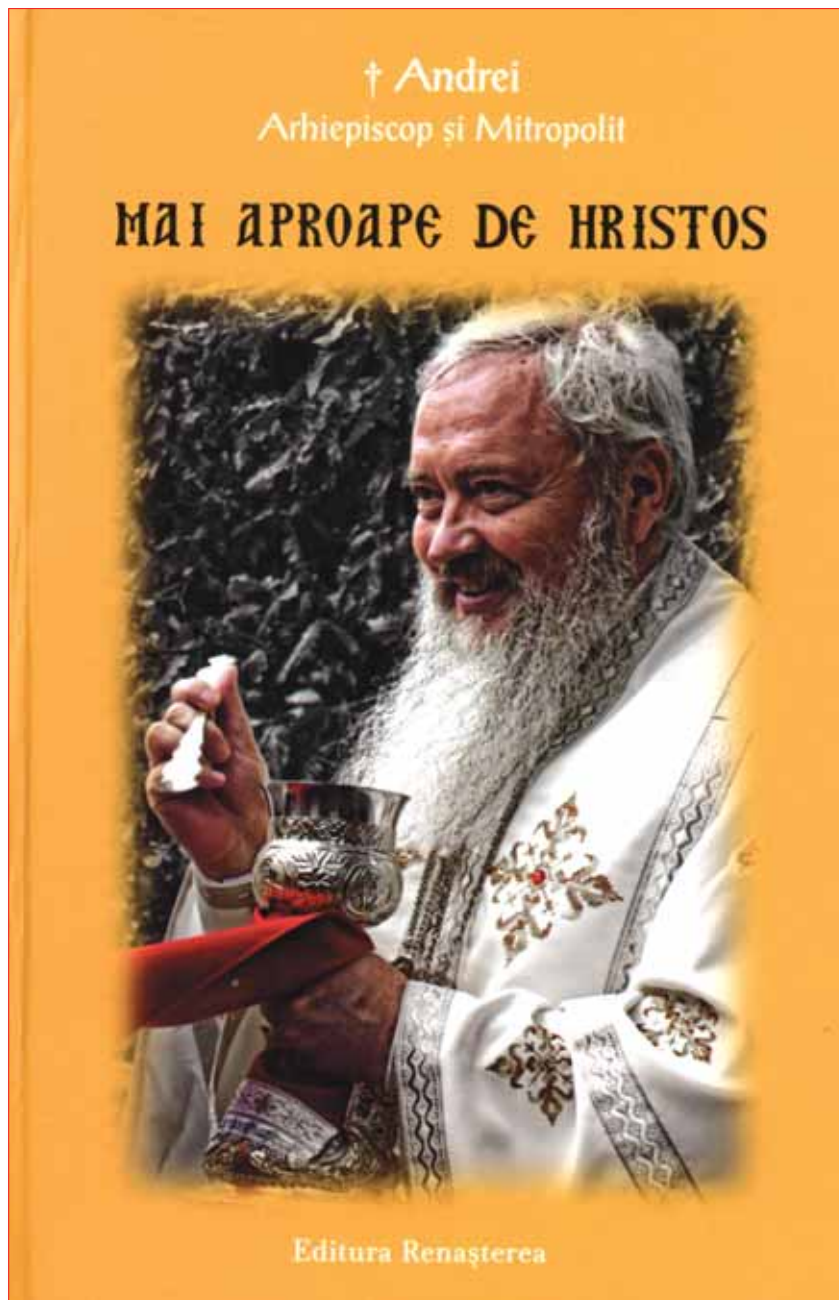
Mircea Gelu Buta

S ub titlul *Mai aproape de Hristos*, Înalț Preasfințitul Mitropolit Andrei Andreicuț adună, într-un volum recent apărut, o suită de atitudini, meditații, luări de poziție, majoritatea apărute în revista eparhială „Renașterea”, pe care le numește cu modestie *editoriale*, toate provenind din primii săi cinci ani de Arhipăstor, întroni-zat la Cluj în ziua marelui praznic al Bunei Vestiri din 2011. Cartea se deschide cu o mărturisire-program foarte bine articulată, care se distinge printr-o *conștiință dogmatică* fermă, fără a fi habotnică ori rigidă, trăsătură ce revine în paginile acestui volum întocmai ca tema principală într-un concert. Ea este, de altfel, și reflexul unei incontestabile onestități sufletești a înaltului ierarh, care, atunci când își mărturisește Biserica și – mai ales – jertfelniceasca Ei fidelitate, respinge ceea ce numește, pe bună dreptate, *diplomația oportunistă*. În acest sens, cele trei meditații consacrate Sfinților Ardeleni și medalionul închinat Sfântului Martir Constantin Brâncoveanu sunt emblematic. Iată cum începe articolul *Mărturisitori pentru Ortodoxie*: „Discretă și prea puțin băgată în seamă, pe 21 octombrie este celebrată sărbătoarea «Sfinților Ardeleni». Din dorința de a nu supăra și de a nu leza sensibilitatea fraților noștri din cealaltă strană, ne abținem să abordăm prea des acest subiect. // Totuși, considerăm că este onest ca măcar la sărbătoarea lor să-i pomenim pe cei ce și-au mărturisit credința cu orice risc. Și facem lucrul acesta constatând că urmările dezbinării religioase sunt prezente și astăzi și dor. Mulțimea proceselor de revendicare patrimonială în care sunt târâte comunitățile ortodoxe aduce neliniște în nenumărate parohii. // Știu că ceea ce voi afirma nu este în armonie cu diplomația oportunistă a celor ce vor să vadă în *Uniație* o poartă deschisă înspre «Apusul civilizată» și o ieșire din «Răsăritul obscurantist»”¹.

Articolul din care am citat nu este singurul consacrat Sfinților Ardeleni. Acela care poartă titlul omonim impresionează prin faptul că ÎPS Andrei a ținut să vadă locul pătimirii acestora: „Drumurile mele m-au dus vineri, 11 septembrie 2015, prin curatul și liniștitul orășel Kufstein din Tirolul Austriei. Îl vizitam pentru a doua oară. Prima dată n-am avut răgazul necesar să intru în teribila fortăreață, astăzi muzeu, situată pe vârful dealului și-n care ani mulți a funcționat o sinistră închisoare medievală”². Autorul observă că de pe listele cu numele celor închiși și torturați acolo, afișate în holul mare al celularului, lipsesc Sfinții Ardeleni, inclusiv Sfântul Nicolae Oprea.

Ca și în articolul închinat Mărturisitorilor Năsăudeni³, evocarea fortăreței austriece este continuată de pătrunderea în miezul ecleziologiei martirice al jertfei pentru Hristos, aspect dezvoltat în medalionul intitulat *Strigătul din eternitate al martirilor*, consacrat Sfântului Mucenic Constantin Brâncoveanu. În paginile respective, ÎPS Andrei așază mărturisirea și martiriul Brâncovenilor, așa cum se cuvine, în lumina euharistică a Jertfei Mântuitorului, reamintindu-ne că Maica Domnului este începutul cetelor de sfinți și că atunci „când ne pregătim pentru Sfânta Liturghie și oficiem Proskomidia, a cincea miridă pe care o așezăm în stânga Sfântului Agneț este întru cinstea și pomenirea Sfântului Întâi Mucenic și Arhidiacon Ștefan, a Sfinților Mari Mucenici Gheorghe, purtătorul de biruință, Dimitrie Izvorătorul de Mir, Teodor Tiron, Teodor Stratilat, Mina și Ioan cel Nou, a Sfinților Mucenici Serghie și Vah, Ioan Valahul și Oprea, Constantin Brâncoveanu cu fiii săi și a tuturor sfinților mucenici...”⁴. Asemenea pagini de teologhisire superioară au și un rost catehetic. Însă auto-

rul nu uită nici personalitatea istorică – atât de puternică – a viitorului mucenic, amintind latura de ctitor a lui Constantin Brâncoveanu, atât de evidentă în Țara Românească și extinsă asupra întregului Orient pravoslavnic. Pentru a ilustra acest aspect, ÎPS Andrei recurge la scrierile a trei istorici: Nicolae Iorga, Ioan Râmureanu, Toma G. Bulat; după cum recurge la Nicolae Cabasila și la câțiva liturgiști contemporani pentru a reda conturul euharistic al jertfei martirice întru Hristos, aspect reliefat și în paginile consacrate Sfinților Ardeleni. În fine, poate cele mai expresive cuvinte referitoare la Constantin Brâncoveanu, ÎPS Andrei le extrage din dialogurile purtate de Nicolae Steinhardt cu criticul Zaharia Sângeorzan: „Brâncoveanu – exclamă Părintele Nicolae – este cea mai shakespeareană dramă din câte au fost vreodată în lumea toată”⁵. Așa încât meditațiile ÎPS Andrei despre Sfinții Ardeleni, deopotrivă cu acest medalion afierosit Marelui Mucenic al Bisericii noastre, depășesc cu mult latura de „editorial”, adică de efemeridă publicistică.

Atunci când am citit și recenzat două volume mai vechi ale ÎPS Andrei⁶, am reținut câteva trăsături corelate: respectul și grațitudinea sa față de oamenii care l-au ajutat să se formeze în calitate de creștin, iar mai apoi de cleric, și darul de portretist: talentul de a-i descrie în contextul unei epoci. În acest sens, întoarcerea spre alte vremuri a Mitropolitului Andrei trimite la aforismul scriitoarei Marguerite Yourcenar – cea dintâi femeie membră a Academiei Franceze –, potrivit căruia: „Dragostea de trecut înseamnă dragoste de viață”.

În paginile volumului *Mai aproape de Hristos*, ÎPS Andrei întregeste portretul Părintelui Nicolae Steinhardt cu câteva transcrieri din propriul dosar de urmărire informativă. Spațiul nu ne îngăduie decât reproducerea unui scurt și semnificativ pasaj: „Securitatea îi consideră periculoși pe cei ce lucrează pe tărâmul Bisericii, pentru Dumnezeu, din cauză că le este frică de Biserică, pentru că Biserica este puternică și n-au putut să o distrugă așa cum au distrus moșiile, comerțul, industria. Au luat pământul de la oameni, au luat casele, întreprin-

derile, banii, dar Biserica nu, căci Biserica le este dușman mare. Ea s-a dovedit din toate cea mai puternică”⁷. Nu ar strica să cadă acest pasaj și sub ochii detractorilor Bisericii Ortodoxe, ca un antidot la tembelism!

Portretele, încadrate cel mai adesea în nimbul evocării, sunt însoțite de un pigment confesiv care le sporește autenticitatea, cum se întâmplă cu acela al ÎPS Justinian al Maramureșului, intitulat *Păstorul și luminătorul unui ținut*, sau cu cel al marelui savant creștin Virgil Cândea, pe bună dreptate considerat de autor *Un academician isihast* și chiar „un fel de «duhovnic» pentru intelectuali doritori de viață duhovnicească”⁸. Nu numai Nicolae Steinhardt îl considera astfel – și ÎPS își ilustrează textual afirmația –, ci și, ne îngăduim să adăugăm, marele și îmbisericitul istoric Florin Constantiniu, care în memoriile sale îl descrie ascultând smerit, retras într-un colț din pronaosul Bisericii Darvari, într-o seară de la începutul Postului Paștelui, Canonul de pocăință al Sfântului Andrei Criteanul... Așa încât Mitropolitul, dotat cu o intuiție sigură a credinței și a valorii, realizează în câteva rânduri o efigie a lui Virgil Cândea, scriind: „Nu pot pretinde că am făcut parte din cercul prietenilor lui intimi, dar, de câte ori îl vedeam și-l ascultam, emana din făptura lui un duh blând și liniștit, de pace și bunăvoire. Era o desfătare să-l ascuți spunându-și părerea în probleme de duhovnicie și de cultură. // Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit era dragostea lui față de literatura filocalică și, implicit, de trăirea în duh filocalic”⁹.

Prețuirea și admirația ÎPS Andrei față de Virgil Cândea îi reflectă aplecarea față de oamenii noștri de cultură de mână întâi, fie ei teologi (Părintele Dumitru Stăniloae, Părintele Ioan Gh. Coman, Părintele Ion Bria), laici (Nicolae Iorga, Petre Țuțea, Vasile Băncilă, Ernest Bernea) sau aparținând monahismului național ortodox, îndeosebi personalități legate de „Rugul aprins”, precum Părintele Sofian Boghiu, definit ca un *luminător din perioada „marei întineriri”*...

Înainte de a încheia comentariul la această carte bogată și vie, ținem a reproduce un admirabil *fapt de viață* creștin, redat cu o autenticitate și o economie de mijloace proprii literaturii de calitate: „...Îmi aduc aminte cu nostalgie de vremea pe când eram preot tânăr în Turda. Într-o zi, o credincioasă din parohie a venit la mine cu o mare durere. Soțul ei avea cancer, era în ultima fază și suferea cumplit. M-a chemat la patul lui să-i fac o rugăciune, pentru că de spovedanie nu putea fi vorba, el fiind de confesiune reformată, chiar dacă ea era ortodoxă. M-am dus și bietul om mi-a solicitat ceea ce eu nu mă așteptam: să-l spovedesc și să-l împărtășesc. Atunci i-am spus: *Dumneavoastră aveți o altă confesiune; ca să vă pot oferi Sfintele Taine, ar trebui să treceți la Biserica Ortodoxă. Și pastorul ce-o să spună?* Replica a fost următoarea: *Eu, părinte, nu am fost un creștin practicant. Pastorul nu mă cunoaște. De ani de zile am fost activist al partidului comunist în fabricile din Turda. Dacă, pentru a mă spovedi și împărtăși, trebuie să trec la Biserica Ortodoxă, o fac bucuros. // I-am administrat Taina Sfântului Mir și apoi l-am spovedit. Ceea ce m-a uimit a fost sinceritatea și frângerea de inimă cu care s-a spovedit. O asemenea pocăință am întâlnit-o arareori și la ortodocșii de obârșie. După spovedanie s-a simțit eliberat de povara ce-i stătea pe suflet și l-am împărtășit. Ne-am despărțit, dar nu înainte de a-mi spune cu seninătate: *Părinte, eu am doar zile de trăit. Să vii la înmormântare!*” (subl. aut.)¹⁰.*

Desigur, s-ar cuveni să ne oprim și asupra interesului viu și constant acordat tineretului, un adevărat laitmotiv, care ne reamintește că Mitropolitul Andrei este și profesor. Unul care a ridicat din temelie două facultăți de Bogoslovie: întâi la Alba Iulia și apoi la Cluj. Există în admirabilul volum *Mai aproape de Hristos* numeroase pagini consacrate tineretului ortodox și predării religiei în școlile publice din țara noastră.

¹ † Andrei Andreicuț, *Mai aproape de Hristos*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016, vol. 380 p., aici p. 101.

² *Ibidem*, p. 265.

³ *Ibidem*, pp. 152-155.

⁴ *Ibidem*, p. 208.

⁵ Cf. p. 212.

⁶ Este vorba de volumele: † Andrei Andreicuț, *S-au risipit făcătorii de basme – Amintiri care dor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2001; † Andrei Andreicuț, *Mărturisitori pentru Hristos*, I, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2005.

⁷ † Andrei Andreicuț, *Mai aproape de Hristos...*, p. 84.

⁸ *Ibidem*, p. 340.

⁹ *Ibidem*, p. 337.

¹⁰ *Ibidem*, pp. 201-202.

PS EPISCOPUL-VICAR
VASILE SOMEȚANUL

Iulie 2016

2 iulie: Cu ocazia hramului Mănăstirii Vad, Sfântul Voievod Ștefan cel Mare din protopopiatul Dej, participa la Sfânta Liturghie

3 iulie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

7 iulie: În localitatea Răcătău este prezent în mijlocul tinerilor de la Ostea Domnului, aflați în tabăra de vară organizată de parohia Sfântul Alexandru din Cluj-Napoca.

10 iulie: În Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, asistă la Sfânta Liturghie.

17 iulie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

20 iulie: La Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorărea Sfântului Duh - cartierul Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

24 iulie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

25 iulie: Vizită la Mănăstirea Salva, protopopiatul Năsăud.

31 iulie: În Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, asistă la Sfânta Liturghie. Participă la Taina Sfântului Botez, a fiului părintelui Pașca Daniel și Călina, în Biserica Sfântul Dumitru din Florești

Pr. conf. univ. dr. Teodor Baba (Facultatea de Teologie Ortodoxă Ilarion V. Felea, Universitatea Aurel Vlaicu Arad) – *Inspirația divină în opera profetică a Vechiului Testament*;

Lect. univ. dr. Alexandru Mihăilă (Facultatea de Teologie Ortodoxă Justinian Patriarhul, Universitatea din București) – *Inspirație versus canonicitate. O perspectivă ortodoxă*.

Pr. conf. univ. dr. Viorel Popa (Facultatea de Teologie Ortodoxă Episcop Vasile Coman, Universitatea din Oradea) – *Apologia credinței. Atitudinea macabeilor față de elenism*;

Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă – *Despre canon și unitatea Scripturii*.

În aceeași zi a avut loc o consultație pe tema oportunității unor proiecte comune: revistă națională de studii biblice vechitamentare ortodoxe românești; materiale auxiliare studiului Vechiului Testament; serie de comentarii biblice vechitamentare ortodoxe românești, alte proiecte.

La final s-au desfășurat workshop-uri, la care au luat parte 17 studenți-doctoranzi ai Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Evenimentul a fost organizat sub egida revistei de studii vechitamentare „ROOTS”.

* * *

* * *

Ioi, 7 iulie 2016 la împlinirea unui an de la inaugurarea, în orașul Sângeorz Băi din Județul Bistrița-Năsăud, a Centrului Misionar de Tineret „Preot Prof. Ioan Bunea”, au fost organizate o serie de manifestări, în prezența ÎPS Andrei Andreicuț, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului.

În Biserica cu hramul „Schimbarea la Față” din stațiune a fost săvârșită Sfânta Liturghie, urmată de o slujbă de pomenire a părintelui Ioan Bunea, după care, în sala multifuncțională a Centrului de tineret a fost evocată personalitatea părintelui Ioan Bunea, fost lector de limba greacă la Institutul Teologic Universitar din Cluj (1948-1952), care a suferit o detenție de mai mulți ani în închisorile comuniste (1959-1964) pentru că, împreună cu Pr. prof. univ. dr. Liviu Galaction Munteanu, fostul rector al Institutului, a întocmit o programă de predare a Religiei în școală.

Despre viața și activitatea părintelui profesor au vorbit ÎPS Andrei, Pr. Prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Pr. Ioan Dâmbu, protopop al Protoieriei Năsăud și studentul-doctorand, Ionuț Chira, care pregătește o lucrare de doctorat axată pe personalitatea părintelui Bunea.

*

In cadrul Școlii doctorale de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” a avut loc susținerea publică a tezelor de doctorat:

Dezvoltarea teologiei misionare prin Conferințele misionare internaționale și consultațiile misionare interortodoxe a pr. Cornel-Gheorghe Copean,

Misiunea lui Hristos – misiunea noastră. Fundamentele hristologice ale misiunii creștine a protos. Simeon (Ștefan) Pinte

Cele două lucrări au fost alcătuite sub îndrumarea Pr. prof. univ. dr. Valer Bel, la specializarea Misiologie și ecumenism, în data de 12 iulie 2016.

*

In perioada 18-29 iulie 2016 s-a desfășurat examenul de admitere la Facultatea de Teologie Ortodoxă, nivel licență și master.

Între 18 și 20 iulie a avut loc înscrierea candidaților, în ziua de 21 iulie interviul vocațional și proba de aptitudini muzicale (pentru candidații la specializarea Teologie pastorală), interviu din Învățătura de credință ortodoxă (pentru specializările Teologie didactică și Teologie asistență socială și pentru candidații absolvenți ai unei facultăți), iar în 22 iulie probele specifice: proba scrisă la Teologie Fundamentală și Dogmatică cu fundamentare biblică (Teologie pastorală) și proba practică de desen și culoare (Artă sacră).

Pentru admiterea la studiile de master, la fiecare dintre cele șase programe de studii (Doctrină și hermeneutică creștin ortodoxă, Ortodoxie românească și viață liturgică, Pastorație și duhovnicie, Artă Sacră – Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale, Bioetică – Morală, etică și deontologie și Consiliere pastorală și asistență psihosocială) evaluarea candidaților s-a făcut pe baza unui proiect de cercetare.

Pentru a doua sesiune de admitere, din perioada 5-15 septembrie 2016 sunt, de asemenea, scoase la concurs locuri la toate specializările, nivel licență și master.

Tot în luna septembrie se va desfășura examenul de admitere la Școala doctorală de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” din cadrul Facultății. Informații detaliate despre aceste examene pot fi obținute accesând pagina de internet a Facultății: ot.ubbcluj.ro.

*

In zilele de 28 și 29 iulie 2016 s-a desfășurat la Rohia ediția a XVII-a a Zilelor Culturale „Nicolae Steinhardt”, Mănăstirea „Sfânta Ana” marcând acum și împlinirea a 90 de ani de viață monahală. Facultatea noastră a fost reprezentată la manifestări de: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității Babeș Bolyai, Cluj-Napoca, Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, Lect. univ. dr. Paula Bud.

6

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, iulie 2016

Dacian But Capușan

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a organizat prima conferință națională de studii biblice vechitamentare ortodoxe românești cu tema *Revelație. Inspirație. Canon. Unitatea Scripturii și reflectarea ei în dinamica pastorală*, în data de 4 iulie 2016.

Manifestarea a început cu un cuvânt de deschidere al Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității „Babeș-Bolyai”.

Au fost prezentate următoarele lucrări:

Diac. lect. univ. dr. Cătălin Vatamanu (Facultatea de Teologie Ortodoxă Dumitru Stăniloae, Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași) - *<Eu din gura Celui Preaînalt am ieșit> (Sirah 24, 3). Textul revelat – început al înțelegerii cum lucrează înțelepciunea*;

Pr. conf. univ. dr. Constantin Oancea (Facultatea de Teologie Ortodoxă Andrei Șaguna, Universitatea Lucian Blaga Sibiu) - *Inspirația Sfintei Scripturi a Vechiului Testament. Reper tradiționale și corective actuale*.

IPS ANDREI
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂ LAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În timpul anului universitar, în fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00 acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Iulie 2016

1 iulie: Pe un podium special amenajat în incinta Penitenciarului din Bistrița (slujitor: Pr. Ioan Vlașin), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe diaconul Alexandru Marian Covaciu, pe seama parohiei Ciceu Hășmaș, protopopiatul Beclean și diacon, pe tânărul Andrei Ioan Guiaș.

Face o vizită în parohia „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” din Bistrița (paroh: Pr. Marius Cîrcu).

Face o vizită pe șantierul bisericii din incinta secției de oncologie a Spitalului Județean Bistrița (slujitor: Pr. Nicolae Conț).

În sala de ședințe a Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, se întâlnește cu grupul de tineri din zona Cernăuțului (Ucraina), aflați în tabără la Centrul de Tineret de la Sângeorz-Băi. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 iulie: În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, săvârșește Taina Sfinței Cununii pentru tinerii Ioan și Alexandra Teona Chirilă. Rostește un cuvânt de învățătură.

Primește la reședință pe domnul Vasile Sebastian Dâncu, Viceprim-ministru în Guvernul României.

În Biserica „Sfântul Nectarie” din Dej (paroh: Prot. Ioan Bufta), săvârșește Taina Sfinței Cununii pentru tinerii Florin Sergiu și Cerasela Roxana Marian. Rostește un cuvânt de învățătură.

În localitatea Săliște Nouă, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Vasile Perța), oficiază slujba punerii pietrei de temelie pentru noua casă parohială. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Vecerniei.

3 iulie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe diaconul Andrei Ioan Guiaș, pe seama parohiei Plaiuri, protopopiatul Turda și diacon, pe tânărul Bogdan Frăsinel.

În capela Seminarului Teologic, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul George Ioan, fiul părintelui director Liviu Vidican Mancî. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

4 iulie: La Facultatea de Teologie, participă la deschiderea cursurilor pentru promovarea gradelor profesionale în preoție.

În capela Facultății de Teologie, participă la solemnitatea depunerii jurământului de credință de către absolvenții cursurilor de licență și masterat. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Facultatea de Teologie, participă la întâlnirea profesorilor titulari la catedrele de Vechiul Testament de la Facultățile de Teologie din țară. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Face o vizită pe șantierul căminului studențesc din incinta Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Galeria „Paul Sima” din incinta Casei Universitarilor, participă la festivitatea de încheiere a expoziției „Elada, culoare și spiritualitate” a artistei Manuela Botiș. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

5 iulie: La Facultatea de Teologie, predă cursul de Spiritualitate, preoților participanți la cursurile de promovare a gradelor profesionale.

Face o vizită în protopopiatul Turda. Vizitează paro-

cu prilejul împlinirii unui an de la inaugurare. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Face o vizită pe șantierul de construcție a noii case parohiale a parohiei Sângeorz-Băi III (paroh: Pr. Alexandru Buia).

Face o vizită în parohia Dezmir aerodrom, în vederea stabilirii locului pentru amplasarea noii biserici. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial.

8 iulie: În fața Teatrului Național din Cluj-Napoca, participă la solemnitatea primirii Drapelului de luptă de către Inspectoratul pentru Situații de Urgență Cluj. Săvârșește slujba de sfințire a drapelului și rostește un cuvânt de binecuvântare.

Face o vizită pe șantierul de pictură în tehnica mozaic a Bisericii „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor (parohi: Pr. Titus Moldovan și Pr. Petru Ioan Ilea).

La demisolul Bisericii „Pogorârea Duhului Sfânt” din cartierul clujean Grigorescu (parohi: Pr. Petru Varga, Pr. Marius Petru Varga și Pr. Adrian Medan), săvârșește o slujbă funebră la căpătâiul adormitei întru Domnul, Maria Monica Varga. Rostește un cuvânt de mângâiere.

9 iulie: În biserica din Jucu Gară, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria Carina, fiica părintelui paroh, Ioan Tănase Chiș. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Înălțarea Domnului” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Ioan Turc și Pr. Cons. Bogdan Ivanov), săvârșește Taina Sfântului Botez pentru prunca Ștefania Iustina, fiica domnului Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

10 iulie: Săvârșește slujba de sfințire a Bisericii „Tuturor Sfinților” din Florești, protopopiatul Cluj I. Pe altarul de vară, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe diaconul Bogdan Frăsinel, pe seama parohiei Dăbâca, protopopiatul Gherla și diacon, pe tânărul Silviu Marcel Costin. Hirotonește într-un iconom stavrofor pe părintele paroh, Marcel Agrișan și într-un iconom, pe părintele slujitor Decebal Iuliu Silviu Gorea. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica Mănăstirii „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Liana Maria Lucan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

11 iulie: În filia Săvădisla, a parohiei Vălișoara, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Mihai Ranta), săvârșește slujba de binecuvântare a locașului provizoriu de rugăciune. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

12 iulie: Pe altarul de vară al bisericii din incinta Spitalului Municipal din Dej, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui slujitor Pavel Pop, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Conferă domnului Aurel Chirilă, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

IPS Mitropolitul Andrei împreună cu credincioși și preotul paroh Dan Constantin Iftimi din Ciceu Giurgești, Protopopiatul Beclean, cu prilejul resfințirii bisericii, 24 iulie 2016.

hiile Podeni (paroh: Pr. Gabriel Cosma), Buru, cu filia Lungești (paroh: Pr. Radu Miclăuș), Ocolișel (paroh: Pr. Alin Luca) și parohia „Sfântul Ioan Botezătorul” din Turda (paroh: Pr. Andrei Gavril Mihai).

6 iulie: Face o vizită în parohia Colonia Sopor, protopopiatul Cluj II (paroh: Pr. Robert Covaci) și în parohia „Sfântul Apostol Marcu” din Florești, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Dan Gordan). Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

7 iulie: La Centrul de Tineret „Ioan Bunea” participă la festivitatea organizată cu prilejul împlinirii a unui an de la inaugurare. În biserica parohiei Sângeorz-Băi II, săvârșește slujba Parastasului pentru părintele Ioan Bunea și rostește un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui paroh, Ioan Băndean, distincția „Crucea Arhiepiscopală” și hirotonește într-un iconom, pe părintele Paul Gavrilăoie, directorul Centrului de Tineret și secretarul protopopiatului.

În sala multifuncțională a Centrului de Tineret de la Sângeorz-Băi, participă la programul cultural organizat

13 iulie: În Biserica „Bunavestire” din cartierul clujean Iris (parohi: Pr. Ambrozie Boca și Pr. Liviu Vidican – Mancii), participă la seara de rugăciune organizată în cadrul Școlii de vară. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

14 iulie: În biserica din localitatea Mihai Viteazu, protopopiatul Turda (parohi: Pr. Traian Nica și Pr. Ioan Oșan), săvârșește slujba de înmormântare a adormitului întru Domnul, preotul Ștefan Roșu. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită pe șantierul de pictură al bisericii Mănăstirii „Mihai Vodă” din Turda.

Îi vizitează pe copiii aflați în tabăra organizată de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului în localitatea Mărișel, protopopiatul Huedin.

15 iulie: În incinta Unității Militare din Bistrița, participă la festivitățile organizate cu prilejul împlinirii a 15 ani de existență a Batalionului 405, sprijin logistic „Năsăud”, prilej cu care a primit ca patroni spirituali pe Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni. Săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, domnului colonel Iulian Berdilă, domnului colonel Vasile Olah și domnului colonel Ioan Marian Cristorean.

Face o vizită pastorală în protopopiatul Bistrița. Vizitează parohiile Valea Ghinzii (paroh: Pr. Florin Moldovan), „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” Bistrița (paroh: Pr. Marius Cîrcu), Viișoara I (paroh: Pr. Iacob Marga) și Viișoara II (paroh: Pr. Călin Sigartău).

16 iulie: Săvârșește slujba de resfințire a bisericii și Sfânta Liturghie în filia Alunișu, a parohiei Sâncraiu (protopopiatul Huedin). Rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui paroh, Dănuț Călătean, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului Gheorghe Călătan, distincția „Crucea Transilvană”. Săvârșește slujba de sfințire a bustului lui Avram Iancu din incinta bisericii.

Face o vizită la Mănăstirea Râșca Transilvană.

În biserica din Pâniceni, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Eufimia Ana, fiica părintelui paroh Tudor Petrovici. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

17 iulie: Împreună cu PS Părinte Iustin Sigheteanul, arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarelui, săvârșește slujba de resfințire a Bisericii „Adormirea Maicii Domnului și Sfântul Ierarh Antim Ivireanul” din localitatea Tăușii Măgherauș, județul Maramureș. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom stavrofor și-i acordă distincția „Crucea Arhiepiscopală”, părintelui paroh, Ioan Alexandru Chântă.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

18 iulie: Primește la reședință un grup de tineri din Republica Moldova, aflați în vizită în municipiul Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Primește la reședință pe domnul Acad. Emil Burzo, președintele filialei Cluj a Academiei Române.

Face o vizită în parohiile Hășdate, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Florin Constantin Dobocan), Lujerdiu, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Cornel Baciu) și Apahida II, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Sorin Trâncă). Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

19 iulie: Face o vizită la Centrul de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” și la Spitalul de Pediatrie I din Cluj-Napoca (slujitor: Pr. Ovidiu Gavrea). Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

20 iulie (Sfântul Prooroc Ilie): Cu prilejul hramului, săvârșește slujba de sfințire a noului altar de vară și Sfânta Liturghie la Mănăstirea de la Nușeni, protopopiatul Beclean. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru ieromonah, pe ierodiaconul Arsenie Oșovei de la Mănăstirea „Sfântul Ștefan cel Mare” de la Vad, protopopiatul Dej.

La Mănăstirea „Sfânta Maria” de la Techirghiol, județul Constanța, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României.

21 iulie: La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează comisia de examinare a candidaților la examenul de admitere în instituția de învățământ.

22 iulie (Sfânta Maria Magdalena): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Oarța de Sus, județul Maramureș, împreună cu PS Părinte Iustin Sigheteanul, arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarelui, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită în biserica din satul natal, Oarța de Sus (județul Maramureș).

23 iulie: În Biserica „Sfântul Ioan Gură de Aur” din cartierul clujean Mănăștur, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Elena, fiica părintelui paroh, Marian Bogdan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, săvârșește slujba Logodnei, pentru tinerii Ioan și Alexandra Raluca Bindea. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

24 iulie: În parohia Ciceu Giurgești, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de resfințire a bisericii și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Silviu Marcel Costin, pe seama parohiei Ocnitza, protopopiatul Bistrița. Hirotesește întru iconom stavrofor, pe părintele paroh Dan Constantin Iftimi. Acordă domnului deputat Daniel Suciu, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului Vasile Iuga, primarul comunei Ciceu Giurgești, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe părintele Alexandru Marian Covaciu, de la parohia Ciceu Hășmaș, protopopiatul Beclean.

25 iulie: Face o vizită pe șantierul căminului studentesc din incinta Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

26 iulie: În capela Seminarului Teologic, participă la festivitatea organizată cu prilejul împlinirii a 57 ani de la absolvirea instituției de învățământ a promoției 1958 – 1959. Săvârșește slujba Parastasului pentru cadrele didactice și elevii trecuți la Domnul și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din Muntele Rece, protopopiatul Huedin, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru pruncul Dominic Matei, fiul părintelui paroh, Ioan Țărmure. Rostește un cuvânt de învățătură.

În localitatea Măguri Răcătău, îi vizitează pe tinerii din Asociația Oastea Domnului, aflați în tabăra organizată de parohia clujeană „Sfântul Ierarh Alexandru” (paroh: Pr. Claudiu Melean). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

27 iulie (Sfântul Mucenic Pantelimon): Cu prilejul hramului, pe un podium amenajat în curtea bisericii, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură la mănăstirea de la Dâncu (protopopiatul Huedin).

În sala mare a Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, în cadrul primei ședințe de lucru în noul mandat, săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Săvârșește o slujbă de binecuvântare a sediului firmei RBC Electro 97 din Bistrița și rostește un cuvânt duhovnicesc.

28 iulie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preoți parohi la parohiile Huedin II, Nadășu (prot. Huedin) și Chețiu (prot. Beclean).

În Catedrala Mitropolitană, în prezența unui mare număr de pacienți care au făcut transplant renal, săvârșește o slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În localitatea Mărișel, protopopiatul Huedin, îi vizitează pe tinerii aflați în tabăra organizată de către Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

29 iulie: În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Bunevestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

Se reculege preț de câteva momente la catafalcul părintelui Dorel Man, așezat în capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

30 iulie: În incinta secției de oncologie a Spitalului Județean din Bistrița, săvârșește slujba de sfințire a Bisericii „Sfântul Ierarh Nectarie” și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Conferă, din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Ordinul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, domnului profesor Mircea Gelu Buta, directorul spitalului. Hirotesește întru iconom, pe părintele slujitor Nicolae Conț. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Intrarea Maicii Domnului în Biserică” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Alexandru, fiul părintelui Emanuel Vidican, secretarul protopopiatului. Rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica din Pintic (prot. Bistrița), oficiază Taina Sfântului Botez pentru Andrei, fiul părintelui paroh, Victor Vărărean. Rostește un cuvânt de învățătură.

31 iulie: În localitatea Molișet, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la biserică, slujba de sfințire a noului Altar de vară și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Teodor Marius Cornea. Hirotesește întru iconom, pe părintele paroh, Cristian Maftel Țermure. Săvârșește slujba de binecuvântare a casei parohiale. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe părintele Andrei Ioan Guiaș, de la parohia Plaiuri, protopopiatul Turda și pe părintele Bogdan Frâsinel, de la parohia Dăbâca, protopopiatul Gherla.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Comitetul de redacție:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Andreicuț

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar Vasile Someșanul

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. dr. Liviu Vidican-Mancii

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea • Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca • Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

Difuzarea:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

Colaboratori permanenți:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pintea, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Protos. Benedict Vesa.

Pelerinajul la Semic – prilej de întâlnire cu Părintele Arsenie Boca

Romina Sopoian

Pelerinajele pe jos organizate de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români din Cluj-Napoca – ASCOR Cluj – au devenit în răstimpul unui an tot mai așteptate și mai căutate. După experiența acumulată în cele zece pelerinaje din 2015 și cei 225 km parcurși pe jos, anul acesta destinațiile au devenit din ce în ce mai diverse și mai curajoase, pelerinii având ocazia să cunoască și drumuri mai puțin bătătorite. Tot mai mulți credincioși din diferite parohii, și chiar din alte orașe, s-au alăturat membrilor comunității din Hasdeu pentru a participa la cele șase pelerinaje de până acum. Cronologic, acestea au avut loc în Moldova (Mănăstirile Sihăstria, Sihla, Secu și Neamț), Oltenia (Mănăstirile Hurezu, Polovragi și Lainici), Cluj (deja bine-impământenitul pelerinaj din Postul Mare la Mănăstirea Nicula), Târgu-Jiu (Mănăstirea Tismana), Vâlcea (Schiturile Iezer, Pahomie, Pătrunsa, Romanu) și Arad (Mănăstirile Bezdin și Hodoș-Bodrog). După ce au străbătut țara în lung și în lat, în ultimul pelerinaj pașii drumeților au urcat de la Mănăstirea Sinaia până la Crucea de pe Caraiman, traseu care le-a oferit ocazia să viziteze Complexele Naturale „Babele” și „Sfinxul”, precum și Cabana Pietra Arsă.

Foto: Romina Sopoian

În ciuda diversității lor, există un fir roșu ce leagă aproape toate pelerinajele de până acum: Părintele Arsenie Boca. Indiferent de destinația lor, majoritatea au prilejuit întâlniri în duh la mormântul care încă face „țara să ia foc de la Prislop”. Evlavia față de unul dintre cei mai mari duhovnici ai României a fost cea care a conturat ideea pelerinajului de la Arad din luna iulie. De ce tocmai la Arad? De mai bine de un an, satul Semic din acest județ adăpostește o litografie cu chipul Părintelui Arsenie care lacrimă și tămăduiește suflete și trupuri împovărate de boli și greutăți.

Adăpostită în casa unei familii de gospodari, litografia plângătoare a transformat satul și casa familiei Bortaș într-un loc de pelerinaj. Sute de credincioși trec zilnic pragul acestei case împodobite cu flori, fără ca stăpânii ei să pară deranjați de acest fapt. Din contră, aceștia transmit multă pace și se bucură de fiecare dată când oamenii caută fotografia reprodușă a Părintelui din evlavie și recunoștință, iar nu din pură curiozitate sau având urme de necredință.

Cei doi soți i-au întâmpinat pe pelerinii de la Cluj cu multă căldură și bunăvoință. Auziseră de comunitatea din Hasdeu cu ocazia unui interviu acordat revistei *Arthos* și publicat într-unul din numerele dedicate în întregime Părintelui Arsenie Boca la sfârșitul anului trecut. Ajunși în curtea plină de flori, domnul Simeon Bortaș le-a prezentat pelerinilor istoria acestei fotografii litografiate care le-a schimbat ireversibil viața. Cumpărată de la Mănăstirea Prislop și așezată la loc de cinste în casă, icoana – cum o numesc aceștia din evlavie – a lacrimat pentru prima dată în ziua de prăznuire a Sfinților români din 2015. Timp de un an și câteva zile, mir nefăcut de mână omenească a izvorât aproape fără încetare din ochiul drept al Părintelui Arsenie. Chiar dacă uneori nu lacrima abundent, broboane de mir tot nu încetau să-și facă apariția pe suprafața litografiei. Alteori, chiar dacă nu mai plângea, mirul atât de minunat mirositor se înmulțea în tăvița așezată sub icoană, așa încât fiecare persoană care venea să i se închine putea să ia cu sine măcar câteva bețișoare îmbibate, dacă nu chiar câte o sticlucă. Fiind mereu atenți la ea, soții

Bortaș spun că litografia a izvorât în jur de 40 de litri de mir pe parcursul unui an de zile. Uneori cutiuța în care se aduna mirul trebuia golită și de 3-4 ori pe zi, atât de abundentă era scurgerea.

Altă minune, poate la fel de mare, e că această cantitate impresionantă de mir nu a afectat calitatea fotografiei litografiate, ce adună ca într-un colaj Mănăstirea Prislop, mormântul acoperit de flori și chipul Părintelui Arsenie. În mod normal, litografiile sunt tratate la final cu o substanță specială pentru ca să nu fie rapid afectate chiar și de cea mai mică cantitate de apă. În ciuda sensibilității la zgărieturi și umezeală, imaginea litografiată din casa familiei Bortaș nu s-a umflat sau degradat în niciun fel. Din contră, un strat de ceară protector s-a format de la sine dedesubtul ochiului Părintelui pentru a înlesni parcă și mai mult scurgerea mirului. Cei doi soți scot mereu în evidență aceste aspecte ce depășesc limita firescului, pentru a-i ajuta pe credincioși să cuprindă cu mintea și sufletul măreția și importanța minunii.

Deși povesteau probabil a o mie oară despre cum a ajuns icoana la ei, reacțiile lor de cutremurare au vădit cât se poate de clar dragostea de Dumnezeu, evlavia față de Părintele Arsenie și neînțelegerea uimire legată de sălășluirea icoanei în casa lor. Se consideră oameni simpli, cu păcate, dar care au cu siguranță ceva de învățat din tot ce li se întâmplă în ultimul timp. Nu își arogă drepturi, nu se consideră mai speciali decât alții, ci, din contră, văd în această minune o mare responsabilitate, pe care și-au asumat-o neîncetat încă din prima clipă. Astfel se poate explica deschiderea incredibilă față de fiecare persoană care le trece pragul pentru a-L căuta pe

Foto: Romina Sopoian

Dumnezeu prin intermediul Sfântului Său, Arsenie. De la oameni simpli la fețe bisericești și autorități însărcinate să investigheze cazul, cu toții au fost și sunt în continuare primiți cu aceeași bunăvoință de către cele două gazde. Așa cum nimeni nu e oprit de la închinare, tot așa nimănui nu îi este permis să ia litografia din această casă în care Părintele Arsenie a ales să se sălășluiească. Conștienți de însemnătatea acestui fapt, cei doi soți sunt dispuși să facă orice pentru a îndeplini în continuare dorința Părintelui și pentru a nu îngradi icoana și lucrarea sa în niciun fel, așa cum se poate întâmpla uneori în lăcașurile de închinare.

Petrecând atât de mult timp în prezența imaginii litografiate, soții Bortaș o cunosc îndeaproape. Sunt mereu surprinși de reacțiile impredictibile ale acesteia și observă foarte rapid și ușor orice schimbare pe care o manifestă. De exemplu, icoana nu mai lacrimă abundent, dar ori de câte ori apar chiar și câteva picături de mir pe suprafața acesteia, ele nu sunt niciodată trecute cu vederea. La fel s-a întâmplat și la începutul lunii iulie, când pelerinii clujeni le-au trecut pragul casei. Domnul Simeon, care a ținut litografia în mâini

cât timp toți cei 80 de pelerini s-au închinat (unii chiar și de mai multe ori), a observat cu multă ușurință că aceasta începuse să „transpire” tot mai multe broboane de mir pe aproape întreaga ei suprafață. Deși minunarea și bucuria tuturor a fost mare, cei prezenți au remarcat firescul și încrederea cu care cei doi soți vedeau în aceasta un semn de binecuvântare al Părintelui Arsenie.

Foto: Romina Sopoian

Această minune le-a însuflețit și mai mult pe gazde, care au început să povestească despre nenumăratele cazuri de cancer și alte boli grave care s-au vindecat sau ameliorat considerabil după închinarea la chipul Părintelui. Acele persoane revin neîncetat la Semic pentru a mulțumi și a da mărturie despre ajutorul de netăgăduit oferit trupurilor, dar mai ales sufletelor lor. Oameni stăpâniți de îndoială, printre care uneori și preoți, s-au cutremurat de dragostea lui Dumnezeu și a sfinților ce mijlocesc pentru noi, odată ce s-au închinat și au văzut șiroaiele de lacrimi ce se scurg din ochii deja înroșiți de plâns ai Părintelui Arsenie.

Precum Mântuitorul odinioară, și sfinții Săi aleg să intre în casele celor simpli și smeriți cu inima. Deși așteptările credincioșilor sunt de multe ori mult mai „înalte”, minuni precum aceasta demonstrează cât se poate de clar că Dumnezeu caută în continuare la inimile fără de vicieșug ale oamenilor, la cei bolnavi în căutare de vindecare. Prin urmare, niciunul dintre noi nu este uitat. Îndemnul Părintelui Arsenie Boca adresat credincioșilor pe când încă era în viață dovedește acest lucru chiar și acum. „Veniți la mine la mormânt și o să vă ajut mai mult” e chemarea care străbate dincolo de moarte, dincolo de materie, chiar de pe litografia care lacrimă la Semic.

6

Pelerinajul tinerilor pe vârful Caraiman

- crâmpie de gânduri despre drumeția
duhovnicească de la sfârșit de iulie -

Mănăstirea Sinaia, Babele, Sfinxul și Crucea Eroilor de pe Vârful Caraiman ne așteaptă vineri spre sâmbătă. Câteva stele se zăresc timide pe cerul senin sub care Clujul nostru încă nu doarme. Chipuri dornice de liniște duhovnicească încep să se adune în centrul orașului neliniștit. Aproape 200 de suflete am pornit spre Sinaia cea vegheată de Crucea Eroilor de pe Vârful Caraiman. În jurul orei 9:30, îndrumați de sunete de toacă și de Sfânta Cruce am început încet, dar sigur „urcușul”. Porțile mănăstirii Sinaia, cu hramul *Sfânta Treime, Adormirea Maicii Domnului și Schimbarea la față*, larg deschise așteaptă cu multă râvnă intrarea într-o altă lume, o lume într-o lume. Din biserică se aud rugăciuni și laude prin glasul părintelui și cântul fraților călugări, sfânta Liturghie smerind mirenii care intră în lăcașul sfânt. Într-un colț al curții mănăstirii, un coridor îngust transcende noul spre vechi; centrul celei de-a doua curți a mănăstirii este împodobit cu simplitate și modestie de bisericuța veche. Sfinții, Maica și Fiul pictați de o frumusețe de nedescris în cuvinte ne așteaptă parcă de mult timp. La intrare, în nava bisericii, coloane sculptate în piatră deschid calea spre altarul îmbrățișat de cele două icoane argintii ale Maicii Domnului și Fiului Omului. E tainic și liniștit.

Am părăsit „Catedrala Carpaților” în jurul orei 11:00 încărcat cu energie duhovnicească și o mai puternică dorință de a ajunge mai sus sub piciorul Sfintei Cruci. Cu ajutorul telecabinei și a bunului Dumnezeu am ajuns la cota 1400 de metri, de unde am urcat fiecare cu ce a dorit: telecabina, telegondola sau telesaunul. Noi am ales telesaunul și nu ne-a părut rău pentru incomparabilul traseu. Slava Domnului se simte înzecit prin falnicii brazi care împânzesc culmile, sub cerul de un albastru pur și profund împodobit cu nori albi asemeni unor mielușei inocenți, sub soarele ca un rege cântând neîncetat osanale asupra peisajului mirific. Toată ceata de 200 de suflete s-a regrupat la cota 2000 pentru o mică pauză și ceva de hrănit, după care sunetul toacei ne-a adunat și ne-a îndrumat pe toți într-o caravană vie către Crucea de pe Caraiman: tătici, mămici, mătuși cu fetițe și băieți, adolescenți și tineri.

Sute, chiar mii de floricele mov și albe încununează poteciile, jubiland în bătaia vântului. Coloana noastră întinsă pe câteva sute de metrii, îndrumată de Cruce și cele două ripide, ajunge în ținutul Babelor și a Sfinxului, pe lângă care se perindă sute de turiști. Turiștii surprinși și mirați de convoiul nostru privesc cu reacții și întrebări diverse, începând cu scepticism, dar finalizându-se cu un *Doamne, ajută!* sincer și zâmbitor. Lăsând în urmă impresionantele opere de artă,

după o oră de urcuș pe poteci, prin iarbă și puțină zăpadă, Crucea Eroilor ni se arată în jurul orei 16:00. Falnică, dar totodată smerită își întinde brațele asemenea unui înger ale cărui aripi îmbrățișează protector ținutul. Mare bucurie și smerenie trebuie să simtă mirenii din Sinaia, din Bușteni din toate localitățile din care Crucea se zărește. Aici, sub Cruce, 200 de glasuri și-au unit ruga prin cântec, aducându-i slavă Domnului și preamărind-o pe Maica Sfântă. Uimitoare atmosferă și peisaj: cu soarele și Crucea deasupra noastră, sub cerul imens de un albastru de Voroneț, cu numele Domnului pe buzele și în sufletele tuturor. Coborârea a fost spectaculoasă, pe poteci hai hui, prin ținutul sălbatic al corbilor, uliilor și a caprelor negre.

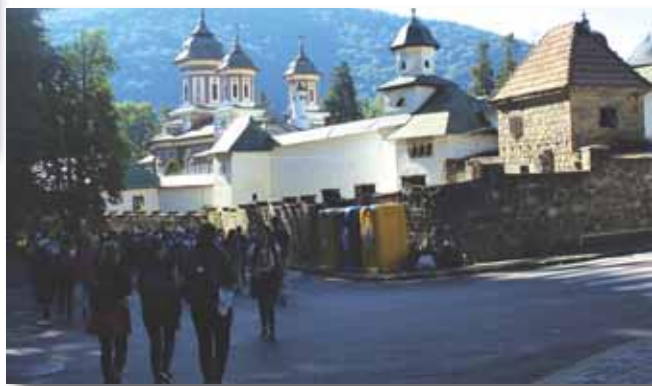
Sâmbătă spre duminică. Mii de stele împodobind cerul creat de un apus aurit blagoslovesc minunile create de Domnul în timp ce convoiul nostru se retrage spre viața de zi cu zi din Clujul cel neliniștit. Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare,

minunat ești Tu în miile de stele, în natura cea plină de viață și frumusețile incomparabile, în sufletele smerite care te caută neîncetat. Slavă Ție, Doamne!

Alexandra H.

„Un gând frumos poate fi ca o biserică în care omul își odihnește sufletul.” (Regina Maria)

Mi-am pus sufletul în palmă și o să încerc să redau „ceea ce e mai presus de Cuvinte” (Daniel Turcea), drumul spre veșnicie. Drumul de la Mănăstirea Sinaia spre Crucea Eroilor Neamului. Fiecare pelerinaj la care am participat a fost un șir neîncetat de lecții de viață, de frumusețe și smerenie, de ascultare și decentă. Nu știu cât mi-am asumat și asimilat din fiecare, cert este că sunt mereu nerăbdătoare să aflu unde urmează să mergem. Chiar dacă admirația pe care o am față de Regina Maria m-a îndemnat să merg spre Crucea Eroilor Neamului, în același timp, în sinea mea, mă gândeam că sunt prea puține mănăstiri cuprinse în program. Abia mai târziu am înțeles că pe Hristos Îl găsești pretutindeni: în biserică, în Taine și în taină, în oamenii cu suflete vii și inimi curate, în natură și flori. A fost o nouă lecție.

Poarta Mănăstirii Sinaia desparte parcă două lumi: afară se simțea agitația unei zile călduroase de iulie, o multitudine de turiști, emoțiile unui mare campionat de raliuri; înăuntru era rânduială. De fiecare dată când pășesc în curtea unei mănăstiri mă cuprinde un sentiment aparte, emoția și teama de a nu strica frumusețea locului. Încep să duc o luptă cu mine. Chiar dacă eram înconjurată de peste 200 de prieteni, mi-am dorit un moment de intimitate, un moment în care să mă întâlnesc cu Hristos. Lucru mare pentru un om atât de mic. Astfel, mă regăseam singură înconjurând mănăstirea. Atenția mea se îndrepta acum spre Sfintele Cruci (aici, există posibilitatea de a vedea mai multe tipuri: grecească, slavă, latină). Pentru mine Crucea înseamnă Înviere – dovada cea mai mare a lubirii, legătura dintre moarte și veșnicie, dintre pământ și cer, dintre nimicnicie și veșnicie, dintre noi și El. Cu ochii plini de lacrimi, am cerut doar biruință. Învrednicește-ne, Doamne! Preț de câteva minute mi-am înghenunchiat sufletul în biserică veche, în timp ce în biserică nouă se desfășura Sfânta Liturghie. Am ieșit cu puterea de care aveam atâta nevoie, nu doar pentru a urca spre cota 2000, ci pentru a avea sufletul odihnit în zilele care urmau. Astfel, radiind a bucurie, mi-am zis: „Hai, suflete, și-om hoinări prin cer” (IPS Bartolomeu).

Drumul spre Crucea Eroilor Neamului a fost de o frumusețe aparte, un drum în care mi-am pus sufletul în palme, odihnit de puritatea locului: munți, flori și aer curat. A fost o drumetie cu Tine, înconjurată de oameni cu suflete vii. Ce binecuvântare! *Viu va fi sufletul meu și Te va lauda și judecățile Tale îmi vor ajuta mie. Rătăcit-am ca o oale pierdută; caută pe robul Tău, că poruncile Tale nu le-am uitat* (Psalmul 118). Ajunsă „acasă”, mi-am dat seamă că rătăcesc de fapt spre „acasă”. Poate unii au ajuns, poate alții mai caută, dar Hristos ne caută și ne așteaptă „acasă” pe toți. Un gând curat, bucurie și lumină sfințitoare.

Gabriela-Mihaela Mureșan

Caraiman, Sinaia, Bușteni, Bucegi toate îmi aduc aminte de copilăria petrecută parțial în Valea Pravei. Cu toate acestea, niciodată nu le-am experimentat împreună cu aproape 200 de prieteni, fiecare fiind mădular al aceleiași familii duhovnicești. Am început să simt atmosfera de comuniune încă din prima clipă în care am ajuns la locul de plecare. Toată lumea fremăta, în așteptarea peisajului uluitor care urma să ne întâmpine în zori. Ajunși la Sinaia, am lăsat în autobuze oboseala nopții

nedormite și ne-am îndreptat ca furnicile spre vechea mănăstire, locul unde a început toată istoria acestei așezări. În cinci minute, curtea mănăstirii a fost invadată, lăsându-și descoperite misterele, printre care biserica din incinta cea mică, asemenea unei bijuterii. Însă liniștea mănăstirii a fost curmată de zumzetul asurzitor al unor motoare, care parcă înconjurau amenințătoare locul binecuvântării. Se pare că nimeriserăm în plina desfășurare a Campionatului Național de Viteză în Coastă, iar mașinile de raliu se luptau pentru Trofeul Sinaia. Pentru că toate drumurile de acces către telegondolă erau blocate de raliu, nu am avut altă variantă decât să ne luăm la întrecere cu mașinile. Așa că, ne-am strecurat printre automobilele vitezomane, grupulețe, grupulețe, până când am reușit să traversăm cu toții încet, dar sigur. Drumul spre telegondolă a fost unul cât se poate de banal pentru toți membrii echipajului, nu însă și pentru mine. Scăpată necălcată de raliu, și cu gândul sus pe culmile munților, m-am avântat în prima denivelare din trotuarul nou amenajat, alegându-mă cu o entorsă pe cinste. Așadar, primul meu pelerinaj pe jos cu echipa ASCOR-ului s-a dovedit fructuos, încă dinaintea urcării pe munte. Mulțumită telegondolei am putut respira și eu aerul proaspăt de la 2000 m. Altfel aș fi numărat până la sfârșitul zilei pietrele din pavajul străzii ce duce spre Castelul Peleş.

Generosul platou al Bucegilor, ne-a îmbrățișat cu miros proaspăt de cimbrișor imediat ce am ajuns. Cerul albastru și vânticelul ce adia constant te făceau să uiți complet că poate exista canicula. Câinii prietenoși de la stănele de sus ne-au cerut imediat actele la control, făcându-ne invidioși pentru vigoarea și puterea care radia din ei, corespunzătoare peisajului superb, dar aspru în care trăiesc. În sfârșit ceilalți turiști aveau concurență pe măsură, în tot platoul auzindu-se sunetul de toacă care ne conducea spre Babele, Sfinxul și Crucea Eroilor de pe Vârful Caraiman. Nefiind capabilă să merg decât până la Babele, m-am despărțit de prietenii mei care mi-au făcut puțin mai târziu cu mâna de la Cruce, în speranța că mă delectez împreună cu alți tovarăși din grupul nostru la coada de așteptare pentru a intra în telecabina care urma să ne coboare în Bușteni. Și cu adevărat mă delectam, ascultând povești nemuritoare cu peripecii la munte, când mi-am dat seama că frații noștri care urmau să coboare pe jos de la Cruce, în Bușteni, nu puteau fi contactați prin telefon, și că traseul pe care îl programaseră era foarte lung. După îndelungata așteptare, am reușit să urc în telecabină, începând coborârea pe deasupra unuia dintre cele mai spectaculoase peisaje. Jos în Bușteni, ne-am regăsit într-un final cu ceilalți camarazi, care înfruntaseră pe jos traseul abrupt și provocator de la Vârful Caraiman până la autocare. Lăsând la o parte micul meu accident, m-am bucurat de emoția cu care prietenii îmi povesteau despre coborârea lor (unii dintre ei fiind prima oară pe munte) și de oboseala plăcută care ne-a cuprins pe toți când ne-am imbarcat în autocare.

Lustina Opreșcu

6

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567